

Årsredovisning 2004.

Innehåller även statistik med tabeller och diagram över Systembolagets försäljning.

2004 i korthet

Butiker	417
Ombud	576
Märken i sortimentet (inklusive beställningssortimentet)	6 154
Försäljning vin, 1000-tal liter	138 700
Försäljning sprit, 1000-tal liter	19 200
Försäljning starköl, 1000-tal liter	172 900
Kundbesök	96,1 miljoner
Kundbesök lördagar	12,9 miljoner
Största försäljningsdag	torsdag 24 juni, 917 000 kunder
Anställda	4 893
Omsättning miljoner kronor (koncernen)	17 708
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor (koncernen)	240

Innehåll

Systembolaget begränsar alkoholskador – därför finns vi	4
Detta är Systembolaget	6
Organisation	12
Företagsledning	13
Förvaltningsberättelse	14
Resultaträkning	31
Balansräkning	32
Kassaflödesanalys	34
Noter	35
Revisionsberättelse	52
Granskningsrapport	53
Styrelse	54
Försäljningsstatistik	55
Tio år i korthet	62

FOTO MAGNUS SKOGLÖF

Systembolaget begränsar alkoholskador – därför finns vi

Alkoholkonsumtionen i landet fortsatte att öka under 2004 och uppgår nu till 10,5 liter ren alkohol per person över 15 år enligt SoRADs (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms Universitet) beräkningar. Såväl resandeförseln som den illegala förseln har ökat kraftigt.

Systembolagets andel av den totala alkoholkonsumtionen har sjunkit från 49 procent 2003 till 46 procent 2004.

Den ökade förseln är en följd av ändrade förselregler, sänkta alkoholskatter i Danmark och Finland, samt låga skatter i Tyskland och Baltikum.

Systembolaget sålde 348,3 miljoner liter drycker under 2004. Det är en minskning med 3,9 procent jämfört med 2003 och ett trendbrott jämfört med de senaste åren. Mätt i ren alkohol minskade försäljningen med 4,8 procent.

I våra butiker har vi lyckats väl med att anpassa kostnaderna till den vikan-
de försäljningen. På huvudkontoret har vi följt upp med ett effektivitetspro-
jekt som ska resultera i en långsiktig årlig besparing på 120 miljoner kronor
och en minskning av organisationen med cirka 80 personer. Ansträngningar-
na har burit frukt redan under 2004.

Året kom också att präglas av åklagarens förundersökning. Det har gått två

år sedan vi polisanmälde ett antal butikschefer och leverantörer – två år som
på många sätt varit ansträngande både för företaget och för medarbetarna.
Åtal är väckt och förhoppningsvis kan vi snart lägga allt det här bakom oss
och se framåt.

Trots de stora påfrestningarna ökade kundnöjdheten på alla punkter som
omfattar service och sortiment i butikerna. Att vi backade några steg i förtroen-
defrågorna var väntat. Samtidigt har vi arbetat hårt med att åter stärka förtroen-
det för Systembolaget och kan med tillfredsställelse konstatera att vårt opinions-
index i slutet av året åter var på väg mot samma höga nivå som i början av 2003.

Vi ser ljus på framtiden trots många hot i omvärlden, både de vi själva
bidragit till i form av förundersökningen och de som ligger utanför vår kontroll
som införselkvoter, skatteskillnader och EU-frågor som tjänstedirektiv, privat-
import och EG-domstolens mål mot Apotekets monopol. Med den ökande alko-
holkonsumtionen i landet är vårt uppdrag viktigare och aktuella än någonsin.

Alkoholpolitiken är under ständig debatt, både i Sverige och inom EU, och
vi måste acceptera att alkohol- och folkhälsofrågor hela tiden bryts mot
ambitionerna att förstärka den fria marknadens funktionssätt. Det viktiga är
att debatten är balanserad och att det svenska undantaget för alkohol värde-
ras som lika nödvändigt och viktigt som fri handel.

Systembolaget har tydligt tagit ställning för en skattesänkning i enlighet med
alkoholförselutredningens förslag. Detta för vi vet att folk köper betydligt mer
när de handlar utomlands än de skulle ha gjort på Systembolaget. Det innebär
stora lager hemma av billig alkohol, vilket direkt leder till ökad konsumtion. Vi vet
också att smuggling, illegal vidareförsäljning och langning har ökat dramatiskt.

Genom att studera utvecklingen i Finland kan vi konstatera att en skatte-
sänkning i större utsträckning innebär en omfördelning än en generellt ökad
alkoholkonsumtion. Men detta kan inte stå ensamt. Det krävs nya idéer och
kraftsamling för att bromsa upp den ökande alkoholkonsumtionen. Vi har
tagit initiativ till att skapa en ny motkraft som arbetar för måttfullhet och
eget ansvarstagande. Detta hoppas vi kunna realisera under 2005.

2005 blir ett viktigt och spännande år för Systembolaget. Vi kommer att
slutföra den interna granskningen av oss själva och slutgiltigt lägga resulta-
tet av förundersökningen och mutmisstankarna bakom oss. Planen ligger
klar. En nystart blir inledningen på en rad aktiviteter som involverar alla
medarbetare i företaget.

Vi kommer att fokusera på vårt uppdrag – varför vi finns – och vår affärs-
idé. Vi ska tillsammans lära oss av det som hänt och lägga grunden för en
företagskultur byggd kring gemensam etik och värderingar. Det finns en otro-
lig kraft i det här företaget och i vårt uppdrag. Den kraften ska få blomma
igen och växa sig starkare än någonsin.

Anitra Steen
Verkställande direktör

Detta är Systembolaget

Det statliga alkoholmonopolet är en svensk uppfinning från mitten av 1800-talet, som i dag även finns i Norge, Finland, delar av Kanada och flera delstater i USA.

Grundtanken är att försäljningen av alkohol inte ska styras av privat vinstintresse. För utan privat vinstintresse har man ingen anledning att försöka få kunderna att köpa så mycket som möjligt. Det finns heller ingen anledning att sälja till minderåriga.

Den här tanken har visat sig fungera väldigt bra i praktiken. Sveriges alkoholkonsumtion, som i början av 1800-talet var en av Europas högsta, är i dag en av de lägsta.

Även om konsumtionen har ökat rejält under senare år – främst på grund av höjda införselkvoter och ändrade dryckesvanor – är de alkoholrelaterade problemen fortfarande betydligt mindre i Sverige än i jämförbara länder utan monopol.

Men sedan inträdet i EU är inte monopolet någon självklarhet längre. Det kommer bara att finnas kvar så länge en majoritet av svenska folket stöder det. Därför är det viktigt att vi gör allt vi kan för att våra kunder ska bli nöjda-re och nöjdare.

Det gäller att våra kunder känner att vi erbjuder något mer, och väsentligt bättre än alternativet (alkoholförsäljning i vanliga butiker).

Att ha monopol är en bra start. Det ger oss möjligheten att ha ett större sortiment, hårdare kvalitetskontroll och mer välutbildad personal än någon skulle klara av på en marknad med konkurrens.

Brett sortiment

Vårt sortimentet ska vara brett, mångsidigt och anpassat till det kunderna frågar efter. För att utveckla och bredda sortimentet tar vi varje år in cirka 1 000 nyheter. Ibland ännu fler. 2004 lanserade vi totalt 1 623 nya artiklar.

Våra inköpare väljer ut ett antal intressanta offerter för varje ny produkt vi ska ta in. Sedan blindtestas allihop av våra erfarna provare. De bedömer smak, doft och färg, och väljer till slut den mest prisvärda produkten.

I dag har vi faktiskt ett av världens bredaste sortiment uppdelat i en fast och en tillfällig del. I den fasta delen, som förnyas med nyheter två gånger om året, finns cirka 2 000 artiklar av vin, sprit och öl från ett 40-tal länder.

Den tillfälliga delen innehåller säsongsvaror och tillfälliga partier som förnyas nio gånger per år. Varje gång med cirka 100 artiklar. I ett särskilt beställningssortiment finns dessutom cirka 3 500 artiklar.

Vad som finns i lager varierar naturligtvis mellan olika butiker, men det som inte finns går att beställa. Oftast kan man få det redan dagen efter man gjort sin beställning. De allra populäraste artiklarna, cirka 400 produkter av olika slag, finns alltid i lager i alla våra butiker (artiklarna är markerade med pris i blå ruta i Katalogen).

Vi har två vinkällarbutiker. En finns på Regeringsgatan i Stockholm, den andra i Hansacompagniet i Malmö. Butikerna har hela sortimentet av viner över 100 kronor och alla spritsorter. De har dessutom ett exklusivt sortiment med flera hundra särskilt utvalda artiklar av vin och sprit. Snart får också Göteborg en butik av det här slaget.

Vi har också ett eget laboratorium där vi testar våra varor, både nya produkter och gamla trotjänare. Varje år går vi igenom hela sortimentet för att kontrollera att kvaliteten bibehålls. Vi testar också nyheterna.

Det här arbetet syns inte utåt, men gör att du kan lita på att vinet du tycker om smakar lika gott varje gång du köper det.

Rikstäckande butiksnät

Det ska vara lätt att nå oss. Därför har vi 417 butiker runt om i landet. Alla med lördagsöppet. Fler och fler av butikerna bygger vi om till självbetjäning enligt ett nytt koncept för att ett besök hos oss både ska bli trevligare och bättre.

I dag har 196 butiker självbetjäning. Målet är att det stora flertalet av våra butiker om några år ska ha det nya konceptet.

Vi har också utvecklat en mindre butik som komplement till de övriga. Butiken har självbetjäning och de 400 allra populäraste produkterna. De första butikerna finns i Nykvarn, en mil väster om Södertälje, och Ramsele, fem mil nordväst om Sollefteå.

Vi öppnade två nya butiker under 2004: Rotebro och Arninge, båda norr om Stockholm. Under året avslutades också arbetet som påbörjades 2003 för att höja standarden på cirka 200 av de äldsta butikerna.

På många mindre orter där vi inte har någon butik finns ett ombud, ofta en lanthandel eller någon annan butik. Här kan du också beställa varor ur hela vårt sortiment och i många fall få dem levererade dagen efter. En service som inte kostar något extra. Totalt har vi 576 ombud på mindre orter.

På vår webbplats *systembolaget.se* finns massor av matnyttig information som öppettider, vilka varor som finns hemma i "din butik", nyheter och mycket annat. Här finns även en stor inspirationsavdelning där du till exempel kan söka bland massor av goda recept och få förslag på passande drycker.

Stort kunnande

Det viktigaste med våra butiker är egentligen inte hur de är byggda, utan vilka som jobbar där. Och hur mycket de kan. Dels för att de är väldigt välutbildade, dels för att de flesta av dem är passionerat intresserade av mat och dryck.

När vi gör våra undersökningar visar det sig år efter år att vår personal får toppbetyg i varukunskap och rådgivning. Det är vi mer än stolta över.

Våra medarbetare utbildas kontinuerligt genom provningar, utbildningspaket, kurser och studieresor för att bli ännu bättre. Bara under 2004 examinerades ytterligare 52 medarbetare i Advanced Certificate, en teoretisk självstudiekurs i varukunskap från ett oberoende utbildningsinstitut i London.

Sju medarbetare innehar också Diploma, den näst högsta titel som finns inom dryckesområdet. Nästa steg är Master of Wine som inte särskilt många i världen får kalla sig. Ingen i Sverige. Ännu.

Våra utbildade medarbetare leder också de dryckesprovningar med olika teman som vi arrangerar kvällstid för våra kunder i 36 butiker.

Nu har vi även börjat arrangera dryckesauktioner. Med dem gör vi samlarviner och andra sällsynta drycker tillgängliga i landet för intresserade kunder. Auktionerna sker i samarbete med Stockholms Auktionsverk och värderingen av de värdefulla samlarobjekten gör Systembolagets egna värderingsmän.

Vi ska försöka bli ännu bättre på att dela med oss av all kunskap. Vi ska informera och inspirera mera. Vi ska bli ännu bättre på att ta oss tid och lyssna.

Socialt ansvar

Men den viktigaste delen av arbetet är faktiskt inte vad vi gör, utan vad vi inte gör. Vi säljer inte till vem som helst. Inte till någon som är under 20 år. Inte till någon som är märkbart påverkad. Och inte till någon vi misstänker ska sälja varorna vidare.

Vi har heller ingen aktiv marknadsföring och försöker inte få kunderna att köpa mer än de tänkt.

Ålderskontrollerna i synnerhet är extremt viktiga för oss. Vi jobbar hela tiden för att de ska bli ännu bättre, bland annat med ständiga kontroller så att alla som ser ut att kunna vara under 25 år ska bli ombedda att visa legitimation.

Från början kontrollerade vi oss själva. Nu tar vi extern hjälp. Det ger en högre kvalitet i vår egenkontroll. Vi har dessutom utökat dem till att också omfatta våra ombud.

Vi ska också fortsätta att informera om alkoholens baksidor. Till exempel varför alkohol är skadligt för gravida, i trafiken eller på sjön. Och vi ska ta initiativ till att skapa en ny motkraft till den ökade alkoholkonsumtionen i landet.

När vi vill skapa god dryckeskultur betyder det inte att vi ska diskutera vad som är rätt och fel att dricka eller bara förespråka dyra viner. Snarare att vi ska försöka inspirera fler att intressera sig mer för vad de dricker, att fokusera mer på kvalitet än kvantitet.

Vi ska bidra med kunskap, både om dryckernas smakegenskaper och om deras påverkan på hälsan. Och vi är övertygade om att ju mer folk vet desto bättre kommer de att handskas med våra drycker.

Organisation

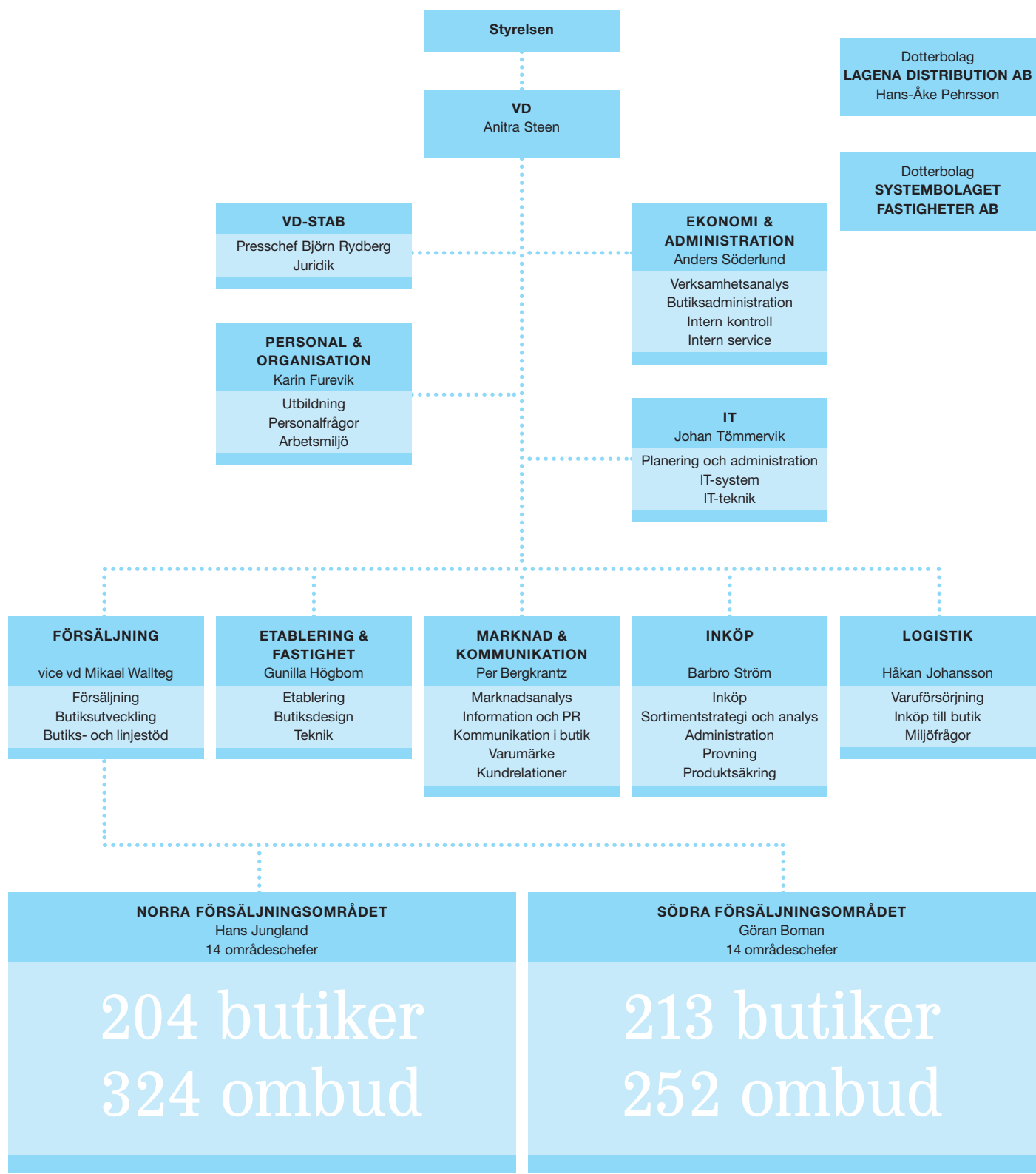

FOTO MAGNUS SKOGLÖF

Företagsledning

Från vänster

Håkan Johansson, logistikdirektör, Johan Tömmervik, IT-direktör, Björn Rydberg, presschef, Gunilla Högbom, fastighetsdirektör, Mikael Wallteg, vice vd, Karin Furevik, personaldirektör, Anitra Steen, vd, Anders Söderlund, ekonomidirektör, Barbro Ström, inköpsdirektör, och Per Bergkrantz, marknadsdirektör.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Systembolaget AB, org nr 556059-9473, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari 2004 – 31 december 2004.

Avtalet med staten och statens ägardirektiv

Systembolaget AB är ett statligt helägt aktiebolag. Alkohollagen anger att det för detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl ska finnas ett särskilt statligt ägt detaljhandelsbolag. Systembolaget är detta detaljhandelsbolag.

Statens ägardirektiv anger att Systembolagets ensamrätt på detaljhandeln med alkoholhaltiga drycker har ett socialpolitiskt syfte och att ensamrätten begränsar alkoholens tillgänglighet genom kontroll av butiksetableringar och öppettider, samt genom försäljningsregler.

Direktivet innebär bland annat att vinstmaximering inte ska eftersträvas. Verksamheten ska bedrivas ekonomiskt effektivt. När handelsmarginalen fastställs ska bolaget beakta att man får täckning för sina kostnader och att ägaren får avkastning i enlighet med sitt avkastningskrav.

Avkastningen på det egna kapitalet ska på lång sikt motsvara den tioåriga obligationsräntan med ett tillägg av fyra procentenheter. Vidare bör enligt ägardirektivet, soliditeten i Systembolaget uppgå till cirka 30 procent.

Utdelningen bör, om det inte strider mot aktiebolagslagen eller soliditetsmålet, uppgå till ett belopp som motsvarar minst hälften av vinsten efter skatt. Om avkastningen varaktigt överstiger avkastningsmålet ska detta på sikt komma kunderna till godo genom att handelsmarginalen justeras nedåt.

Verksamheten i relation till ägardirektivet

	2004	2003	2002	2001	2000
Avkastning på eget kapital (koncernen)	11,5%	9,8%	10,8%	11,0%	10,1%
Nivå i ägardirektiv	8,4%	8,6%	8,3%	8,1%	8,4%
Handelsmarginal exkl alkoholskatt	25,2%	25,1%	25,5%	26,7%	27,7%
Soliditet (koncernen)	39%	33%	30%	36%	31%
Nivå i ägardirektiv	30%	30%	30%	30%	30%
Utdelning i % av koncernresultat efter skatt	51%	144%*	56%	60%	74%
Nivå i ägardirektiv, minst	50%	50%	50%	50%	50%

* Inkluderar av extra bolagsstämma beslutad utdelning

Strategisk inriktning

Systembolaget bedriver ett omfattande utvecklingsarbete. Målsättningen är att samtidigt som vi förbättrar och utvecklar vårt alkoholpolitiska uppdrag också ge kunderna bästa möjliga service för att skapa en stabil och långsiktig opinionsmässig förankring av Systembolagets verksamhet.

Etablering görs av nya butiker och en successiv övergång till självbetjäning har fortsatt med utgångspunkt i årliga beslut av styrelsen. Butikerna byggs

om med ny färgsättning och utformning för att möta kundernas önskemål om en varmare och mer öppen butiksmiljö.

Systembolaget hade vid årsskiftet 417 butiker på 323 orter och 4 893 anställda. Dessutom finns 576 ombud där kunderna kan beställa varor för avhämtning.

Nedanstående punkter sammanfattar på en övergripande nivå de strategiska utgångspunkterna för verksamheten och utvecklingsarbetet:

- Försäljningsreglerna ska efterlevas, vilket innebär att försäljning av alkohol endast får ske till:
  - kunder över 20 år
  - ej märkbart påverkade kunder
  - kunder som inte misstänks ha för avsikt att langa vidare.
- Sortimentet ska vara brett, kvalitetstestat och tillgodose även mindre konsumentgruppers efterfrågan.
- Hela utbudet av varor ska vara tillgängligt i hela landet. Det lokalt lagerhållna sortimentet kan variera efter läge och efterfrågan.
- Företaget är neutralt avseende alkoholdryckernas varumärken och leverantörer.
- Kunderna ska ges en bra köpupplevelse och få minst lika bra service som i annan handel.

Strukturen i den strategiska planen samt i de årliga verksamhetsplanerna är att verksamheten betraktas ur fyra olika perspektiv, *samhälle*, *kund*, *medarbetare*, *finansiellt*, för att svara mot Systembolagets uppdrag, ägardirektiv och avtal med staten. Inom varje perspektiv har strategiska måltal fastställts.

Samhälle

Detta perspektiv omfattar Systembolagets samhällsansvar. Systembolagets detaljhandelsmonopol har en viktig roll inom alkoholhandeln med syfte att minimera vinstintresse och konkurrens som driver upp alkoholkonsumtion och alkoholskador. Men också att via en fungerande ålderskontroll motverka att ungdomar under 20 år kommer över alkohol.

Kund

Systembolaget ska av kunderna uppfattas som en ledande detaljhandelskedja avseende sortiment, kunnande, service och ansvar. Med de krav som ställs både från ägare och från marknaden är det viktigt för företaget att agera affärsmässigt. Detta innebär en fortsatt ökad kundorientering.

En ökad affärsmässighet innebär dock inte att Systembolaget verkar för att öka försäljningen genom marknadsföring av alkoholdrycker.

Medarbetare

Systembolaget ska vara en attraktiv arbetsplats och erbjuda sina medarbetare goda utvecklingsmöjligheter.

En förutsättning för framgång är att företaget har kompetenta och engagerade medarbetare samt förmår att attrahera, behålla och vidareutveckla motiverade medarbetare.

Finansiellt

Verksamheten ska vara lönsam och skapa utrymme för företagets utveckling och förnyelse, samt ge avkastning enligt ägarens krav. Lönsamheten ska uppnås genom en effektiv verksamhet samtidigt som kundernas krav på god service tillgodoses.

Måluppfyllelse

För vart och ett av perspektiven ovan har styrelsen lagt fast övergripande mål. För att kunna mäta utvecklingen och hur väl målen uppnås över åren har ett antal strategiska nyckeltal definierats för moderbolaget. Under år 2001 gjordes mätningar som fastställde basnivån för varje nyckeltal. I den strategiska planen har för varje nyckeltal angivits målnivå för år 2007.

Sammanställning av perspektiv, nyckeltal och mål

Definitioner av nyckeltal se sidan 30

Perspektiv	Operativt nyckeltal	2004	2003	2002	2001	Målnivå 2007
Samhälle	Opinionsindex*	53%	55%	50%	49%	57%
	Ålderskontroll*	84%	83%	79%	80%	88%
Finansiellt	Handelsmarginal exkl.					
	alkoholskatt (moderbolaget)	25,2%	25,1%	26,1%	27,1%	25,0%
Kund	Nöjd kund-index (NKI)	73	73	73	71	76
Medarbetare	Nöjd medarbetar-index (NMI)	69	69	68	68	73

* Genomsnitt de senaste 12 månaderna.

Nyckeltalen följs och redovisas löpande. Utvecklingen inom respektive perspektiv ligger särskilt till grund för de prioriteringar som görs under de kommande åren. Samtliga nyckeltal har sedan 2001 utvecklats positivt.

Värt att notera från NKI-mätningen är att kunderna uppskattar övergången till självbetjäningsbutiker och särskilt betonar Systembolagets samhällsansvar som ett värde att lyfta fram.

Kunderna upplever också att Systembolaget ger bättre service än de stora livsmedelskedjorna och har kunnigare och mer serviceinriktade medarbetare. Våra butiker får också ett bättre betyg.

Vi mäter varje månad om våra kunder och medborgarna anser att monopol ska finnas kvar eller om alkohol ska säljas i övrig detaljhandel. Sedan vi började med opinionsmätningarna har stödet från medborgarna ökat. 2001 ville 49 procent av medborgarna ha kvar monopol. Motsvarande siffra tre år senare är 53 procent.

Intern kontroll

Systembolagets arbete med intern kontroll syftar till att identifiera, värdera och minimera risker i verksamheten. Arbetet innefattar såväl förebyggande som kontrollerande delar. I grunden vilar allt förebyggande kontrollarbete på en sund kultur – på att människor vill göra rätt. Vad som är rätt beteende och vad som är fel beteende måste också vara tydligt.

För att ytterligare stärka den förebyggande kontrollen strävar vi hela tiden efter att utveckla och förfina våra rutiner så att det är lätt att göra rätt samtidigt som det är svårt eller omöjligt att göra fel. Rutinefterlevnaden kontrolleras noga i alla dimensioner och syftet är att hitta avvikelser snabbt och effektivt.

Styrelsen är aktivt involverad i arbetet med intern kontroll och har lagt fast såväl ett etiskt program som generella principer för hur eventuell överträdelse mot regler och policyer ska bedömas.

Verksamheten under 2004

Året kom i stor utsträckning att påverkas av den polisanmälan som Systembolaget gjorde i januari 2003 och de konsekvenser den förde med sig.

I januari 2003 avslöjade Systembolaget efter en omfattande intern utredning att det förekom brott mot bolagets interna regler för kontakter mellan leverantörer och butikschefer.

Resultatet blev att tio butikschefer fick sluta genom avsked eller överenskommelse. Eftersom brott inte kunde uteslutas gjordes en polisanmälan mot sju butikschefer och tre leverantörer.

Bakgrunden är att Systembolagets verksamhet måste vara märkesneutral. Ett enskilt märke eller producent får varken gynnas eller missgynnas. Sortimentet ska styras av kundernas efterfrågan, inte av något annat. I syfte att säkerställa likabehandling av alla leverantörer finns, för kontakter med leverantörerna, en policy.

Åklagaren fann att misstankar om grovt mutbrott och bestickning förelåg och beslutade att inleda en förundersökning. Systembolaget har löpande försett polisen med internt material och underlag.

Ett etiskt råd inrättades och bistod företaget i utarbetandet av arbetsrättsliga bedömningsgrunder för brott mot företagets regler och policyer. Rådet har också hjälpt till med uppdaterandet av de dokument och riktlinjer som är en del i arbetet med etik och värderingar.

Förhandlingarna i arbetsdomstolen mellan Systembolaget och HTF, angående de sju butikschefer som avskedades för brott mot interna regler och policyer våren 2003, slutade i en förlikning i maj 2004.

En avskedad butikschef, som tillhör organisationen Ledarna och som har anmält Systembolaget till Stockholms tingsrätt, valde att ta tillbaka sitt bestridande av avskedet och skadeståndskraven.

Systembolaget har inlett ett arbete för att återupprätta allmänhetens förtroende för företaget. Alla medarbetare i företaget ska granskas.

En utomstående jurist har på styrelsens uppdrag granskat cheferna på huvudkontoret och andra nyckelpersoner. Granskningen omfattade 98 medarbetare. Ett tiotal hade haft tveksamma kontakter med leverantörerna och fyra medarbetare på huvudkontoret varnades.

Chefernas granskning av övriga medarbetare på huvudkontoret motiverade inga åtgärder. Granskningen av medarbetarna i butikerna kommer att ske efter åtalet.

Förundersökningsprotokollet överlämnades till korruptionsenheten hos åklagarmyndigheten i september 2004. Protokollet som var sekretessbelagt fram till åtalet omfattade 77 personer, anställda och tidigare anställda,

Sommarens stora erbjudande från Systembolaget:

Vi vet, det pinninner väldigt mycket om vårens erbjudande, som var en lagia ur vintern och bistans. Bättre än så här blir det inte. Vi kommer aldrig försöka få till att sälja mer än du hade tänkt. Det kan du lita på. Ingen som jobbar hos oss blir rikare om vi säljer mer. Vilket ju är hela visen med alkoholmonopolet. Om statstill vin och sprit skulle säljas med privat vinintressen i flera tusen mataffärer, skulle både konsumenterna och de alkoholrelaterade problemen vara mycket större. (Det visar en rad olika studier, senast en från WHO.) Trots att den svenska konsumenten har ökat med mer än 30% sedan införandet av våra tidigare höga i mitten av 90-talet, har den fortfarande till Europas lägsta. Vilket inte betyder att den är lag - den ständiga strömmen av bilolyckor med druck, tyd och fink sprit hjälper sämre än sprit i den svenska folkhälsan. Men det skulle vara betydligt värre om alkohol såldes fritt här också. Det eftersom vi vet att monopolet bara kommer förorsaka så många folk vill, tänker vi på Systembolaget göra allt vi kan för att du som besöker oss ska bli nöjdare och nöjdare. Utan att hjälpa på missbrukare.

Hej alla nyliberala!
Vi vet att ni inte vill höra våra argument för monopolet, så här är en historia om John D. Rockefeller:

Han må ha varit en fullgjord kapitalist, men John D. Rockefeller är både också en väldigt stark samhällsengagemang. En av hans hjärtefrågor var: *Hur gör man de alkoholrelaterade problemen så små som möjligt?* "Om så det klart för de flesta av oss förfall inte var svaret. Det fick jag bara märkandes att gå under jorden, vilket skapade nya problem. (Ej av dem heter Al Capone.) Rockefeller beslut sig för att göra en insats. Han finansierade en jättelik studie av alla olika sätt att sälja alkohol, som efter mäsader av faktsamling och analyser gav ett enigtlyt svar: "Det bästa är att alkohol säljs av statliga monopel." Rockefeller började genast försöka sådana föntingar i USA. Det väckte både förvåning och motstånd - en kapitalist som ville "ta bort vinintresset"? För honom själv var det inte konstigt alls. Vi men vilken kraft som föres i en frä marknad, är det bättre att försöka varför alkohol inte ska säljas fritt, men också har. Så en stark tro på frä marknader behövs inte nödvändigtvis betyda att man är emot statliga alkoholmonopel. Det kan faktiskt vara precis tvärtom.

Våra produkter kan göra dig ful, fet och olycklig. (Det hade vi aldrig berättat om vi var privatägda.)

Dricker du mycket, kan våra produkter enska till frä försämrat ty och dyerika till skrämsel och hämning. Tack! Vad de kan ställa till (och hur man umgås med dem på ett hälsosamt sätt) kan du läsa om i "Fakta, tips och myter om alkohol och hälsa", som finns i våra butiker nu. Eftersom vi inte ska maximera vår vinst, har vi ingen anledning att dölja avsaknaderna med våra produkter. Vi har heller ingen anledning att locka in folk i butikerna. Ingen anledning att försöka få kunderna att köpa mer än de tänkt. Och ingen anledning att sälja till någon under 20. Här är de de alkoholrelaterade problemen minsta i Sverige är i jämförelse med alla statstill vin och sprit säljs fritt. Men Systembolaget kommer bara förorsaka så många folk vill. Och du tänker det inte att vi kan berätta vilka viktadeheter som är frestafärliga (hop med vin. Vi måste också kunna berätta vilka viner som passar bäst (hop med karnaker och tabakst). Och vi måste göra det på ett sätt som möjliggör att berätta om. Det är ingen enkel balansgång. Men den är väldigt mycket enklare för oss än för ett privatägt företag.

i Systembolaget och 15 personer hos tre leverantörer. För 21 personer hade åklagaren lagt ner förundersökningen. Förundersökningen delgavs i väsentliga delar alla misstänkta, men gjordes inte tillgänglig för Systembolaget.

Företaget fick emellertid kännedom om namnen på samtliga 77 personer som omfattades av förundersökningen. 23 av dem hade redan lämnat företaget. 33 var hemförlovade sedan de själva informerat företaget om misstankarna. Resterande 21 hemförlovades efter samtal.

Systembolagets kamp mot korruptionen i branschen följer fyra strategier:

1. Polisanmälan av misstänkt kriminell verksamhet samt samarbete med åklagare och polis för att avslöja bestickning och mutor.
2. Arbetsrättsliga åtgärder mot medarbetare som brutit mot företagets regler och policyer, inklusive tagande av muta.
3. Civilrättsliga åtgärder mot leverantörer för brott mot ingångna leverantörsavtal av företagets medarbetare, inklusive bestickning av anställda i Systembolaget.
4. Insatser för att åstadkomma ett etiskt företag med en stark företagskultur.

Samhälle

Ålderskontroll

En av Systembolagets viktigaste uppgifter är att inte sälja till ungdomar under 20 år. Test av hur ålderskontrollen fungerar i butikerna genomförs löpande. Kontrollerna sker även hos ombuden.

2004 kontrollerades samtliga butiker vid fyra tillfällen och en femtedel av ombuden vid två olika tillfällen. Vid 84 (83) procent av köpen i butik och 81 (63) procent av köpen hos ombuden begärdes legitimation.

Ålderskontrollen ska bli ännu effektivare. Metoderna ska utvecklas och ombuden kommer att få stöd och utbildning. Målet är att 2007 ska legitimation begäras vid minst 88 procent av kontrollbesöken. Både i butikerna och hos ombuden.

Annonser om Systembolaget

För att tydliggöra fördelarna med Systembolaget genomfördes en annonskampanj med fem annonser under året. Annonserna, som tog upp verksamheten och arbetet med att få nöjda kunder, är en fortsättning på arbetet som påbörjades hösten 2002 för att få svenska folket att vilja behålla Systembolaget.

Annonserna 2003 belönades under våren 2004 med ett guldägg i tävlingen Guldägget som arrangeras av Sveriges Reklamförbund. ”I annons efter annons har vi mött en ärlig och reflekterande person som på ett lyhört och konsekvent sätt argumenterar för sin sak så att till och med den mest hårdnackade motståndaren till det statliga monopolet får något solidariskt i blicken” stod det bland annat att läsa i juryns motivering.

I klassen radioreklam vann Systembolaget ett silverägg för annonseringen om langning.

Stöd till alkoholforskning

Systembolagets Råd för Alkoholforskning beslutade att dela ut tre miljoner kronor till 31 olika forskningsprojekt för år 2005. Tio av projekten har tidigare fått

forskningsanslag och 21 är helt nya projekt. Projekten innefattar olika typer av alkoholforskning, från medicinsk till samhällsvetenskaplig forskning.

Rådet prioriterar forskning av särskild betydelse för det förebyggande arbetet mot alkoholskador. I rådet, som har en självständig ställning i förhållande till Systembolaget, ingår såväl samhällsrepresentanter som företrädare för alkoholforskningen.

Rådet tar årligen upp aktuella ämnen inom alkoholforskningen vid en konferens med alkoholforskare. Aktuellt 2004 var bland annat alkohol och graviditet, konsekvenserna av fri tjänstehandel inom EU, samt stress och alkohol.

Broschyr om alkohol och hälsa

”Fakta, tips och myter om alkohol och hälsa” heter en ny broschyr som lanserades under våren. Broschyren är ett led i att utveckla ansvarskommunikationen och innehåller allt som kan vara bra att veta om hälsoaspekterna av alkohol. Till exempel varför det är bättre ju senare man börjar dricka, hur kroppen påverkas av alkohol, om man blir tjock av sprit, alkohol och graviditet, alkohol och allergier, samt myter om alkohol.

Systembolaget vill med broschyren skapa ett ökat vetande för att var och en ska kunna dra egna slutsatser. Broschyren blev populär och den första upplagan (200 000 ex) tog snabbt slut och en ny fick tryckas upp under hösten.

Miljöarbetet

Systembolaget har under året påbörjat en mätning av företagets miljöpåverkan och utarbetat en första miljöredovisning. I den finns all information om miljöaspekter och företagets miljöpåverkan samlad.

En första ambition är att använda ett nyckeltal för varje fokusområde samt att kommunicera annan viktig information och framsteg inom miljöområdet.

Det ekologiska sortimentet fortsätter att utvecklas. Produkterna är fler och försäljningen har ökat under året. Nu lagerhåller alla butiker minst ett rött och ett vitt ekologiskt odlat vin. Märkningen av ekologiska produkter i Katalogen och i butik är också tydligare.

De flesta material som specificeras i företagets butiksprogram och som används i butikerna rekommenderas ur miljösynpunkt. Arbeta pågår kontinuerligt med att utvärdera de material som fortfarande har högre påverkan på miljön. Material som kan ersättas med miljövänligare alternativ ersätts successivt.

Mätningar har påbörjats av hur mycket utsläpp transporterna av kundbeställningar från varudepån i Örebro alstrar. Ett projekt med samordning av varutransporter i Bohuslän under sommaren 2004 bidrog till minskade utsläpp av bland annat koldioxid.

Miljöstationerna i alla butiker har under året samlat in och återvunnit 5 321 ton wellpapp, 227 ton papper och 234 ton plast.

Av de insamlade restprodukterna var det cirka 95 procent som gick till materialåtervinning, 3,1 procent till energiåtervinning och endast 1,9 procent deponerades på soptippen.

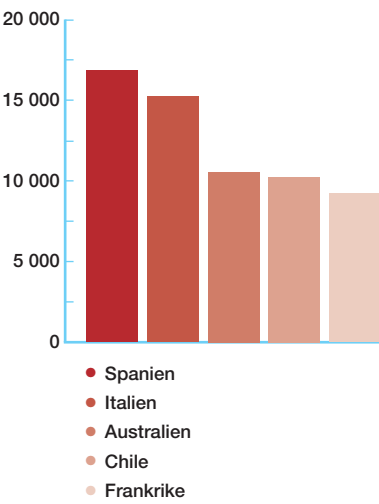
I Jordbro finns en fragmenteringsanläggning som tar hand om reklamerade varor genom att separera innehåll och förpackning. Anläggningen har

Fakta, tips och myter om alkohol och hälsa.

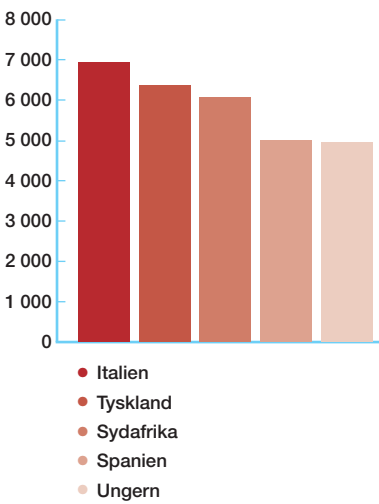

Systembolagets försäljning av sprit per varuslag, 1 000-liter		
Varuslag	2004	diff
Aperitif/bitter	260	-13,8%
Okryddat brännvin	6 134	-14,3%
Kryddat brännvin	1 769	-14,4%
Gin	1 159	-16,8%
Armagnac, cognac, brandy	662	-19,7%
Rom	354	-6,3%
Punsch	195	-12,8%
Whisky	6 952	-11,6%
Likör	1 419	-10,2%
Övrig sprit	322	1,2%
Summa	19 226	-13,0%

Systembolagets fem-i-topp av rött vin per ursprungsland 2004, 1 000-liter

Systembolagets fem-i-topp av vitt vin per ursprungsland 2004, 1 000-liter

under året destruerat 302 ton glas, 300 ton boxar och 33 ton aluminiumburkar vilket resulterat i 513 kubikmeter vätska. Både förpackningarna och vätskan får nya användningsområden.

Glaskrossen används vid tillverkning av isoleringsmaterial, boxarna klasas som pappersförpackningar och pappersfibrerna kan efter sortering återanvändas på pappersbruk, medan aluminiumburkarna transporteras till smältverk och används i exempelvis bil- och byggindustrin. Vätskan släpps ut i avloppsnätet, där den gynnar de biologiska bäddarna i reningsverket.

Alternativa användningsområden för vätskan diskuteras med Stockholm Vatten. En möjlighet är att i framtiden använda vätskan i rötgaskammare vid framställning av biogas.

Kund

Försäljningsutveckling

Systembolaget sålde 348,3 (362,3) miljoner liter drycker under 2004. Det är en minskning med 3,9 procent jämfört med 2003. Mätt i ren alkohol minskade försäljningen med 4,8 procent till 35,6 (37,4) miljoner liter. Alltså en klar minskning och ett trendbrott jämfört med de senaste fem åren.

Omsättningen i moderbolaget sjönk under 2004 som en följd av volymminskningen till 17 708 (18 985) miljoner kronor eller med 6,7 (+0,9) procent.

De främsta orsakerna till försäljningsminskningen är den ökade privatinförseln till följd av ökade införselkvoter, låga skatter i de baltiska grannländerna och Tyskland, minskade skatter i Danmark och Finland, samt som en följd av detta den accelererande illegala försäljningen av legalt införda eller insmugglade varor.

Alkoholkonsumtionen i landet fortsatte att öka under 2004 och uppgår nu till 10,5 liter ren alkohol per person över 15 år enligt SoRADs (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms Universitet) beräkningar. Systembolagets andel av den totala alkoholkonsumtionen har minskat från 49 procent 2003 till 46 procent 2004.

Alla varugrupper minskade i försäljning förutom blanddrycker som ökade med 9,5 procent och alkoholfritt som ökade med 20,1 procent. Totalt stannade försäljningen av vin vid 138,7 miljoner liter. Viner på box och pappersförpackning ökade sin försäljningsandel till 61 (57) procent. Ökningen har därmed planat ut något jämfört med de senaste fem åren.

Spanien är det volymmässigt största landet för vin, tätt följt av Italien. Båda länderna tappade dock försäljning stort under året, till fördel för framför allt Sydafrika och Australien som ökade kraftigt och förpassade Chile till sjätte plats. Andra länder som har ökat procentuellt sett är USA och Portugal.

Försäljningen av *rött vin* minskade med 2,1 procent jämfört med året före. Det är framför allt vin upp till 59 kronor som har minskat. Boxvin ökar fortfarande och står nu för 54 (50) procent av rödvinsförsäljningen. Även röda viner på flaska över 70 kronor har ökat i försäljning.

Spanien är trots en minskning med 15,4 procent störst på rött vin med en marknadsandel på 20,8 (24,1) procent. Italien har minskat med 25,4 procent, och har nu en marknadsandel på 18,7 (24,6) procent. Australien och Sydafrika har ökat med mellan 35 och 40 procent, delvis genom stark boxvinförsäljning.

Försäljningen av *vitt vin* minskade med 1,4 procent. Det är boxvin som står för den största ökningen med en marknadsandel på 49 (46) procent.

Tyskland som fortsätter att tappa volymer, -7,2 procent, står nu för 14,2 procent av vitvinsförsäljningen och ligger som tidigare tvåa efter Italien. Italien ökade med en halv procent och är störst med en andel på 15,6 procent. Sydafrika som ökat försäljningen med nästan 40 procent är trea med en procentuell andel på 13,6 procent.

Den totala försäljningen av *sprit* minskade med 13 procent. För brännvin specifikt innebar det en minskning med 14,3 procent.

Försäljningen av *starköl* minskade med 3,5 procent till 172,9 miljoner liter. 82,3 procent var svensk öl, vilket är ungefär samma fördelning som 2003. Dominerar gör alltså svensk ljus lager på burk (exklusive extra stark) med en marknadsandel på 51 procent.

Försäljningsökningen för öl på burk fortsätter och nu är andelen 81,9 procent. Försäljningen av cider minskade med 12,9 procent medan blanddrycker ökade med 9,5 procent.

2004 lanserades 1 623 nya artiklar. Av dessa var 749 röda och 422 vita viner samt 127 öl. Bland de övriga lanseringarna fanns flera mousserande viner, cider, starkviner, sprit och alkoholfritt.

I landet finns cirka 550 företag som har tillstånd att tillverka eller importera alkoholhaltiga drycker. 255 av dessa offererade under 2004 produkter till Systembolaget och 177 hade produkter i det ordinarie sortimentet.

Leverantörerna offererade totalt 15 901 produkter, vilket är 1 929 fler än 2003. Systembolaget provade under året 9 291 produkter.

De tio största leverantörerna av sprit hade under 2004 en marknadsandel på 94 procent. Motsvarande siffra för vin och öl var 71,8 respektive 98,3 procent.

Strategi för sortimentet

En gång om året görs en sortimentsstrategi för det kommande året. Strategin omfattar sortimentets sammansättning och antalet nyhetslanseringar. I samband med strategin skapas en lanseringsstrategi för nästa periods inköp som skickas till alla leverantörer. Denna kompletteras med en lanseringsplan som tas fram två gånger om året. Varje månad får leverantörerna sedan aktuella offertförfrågningar.

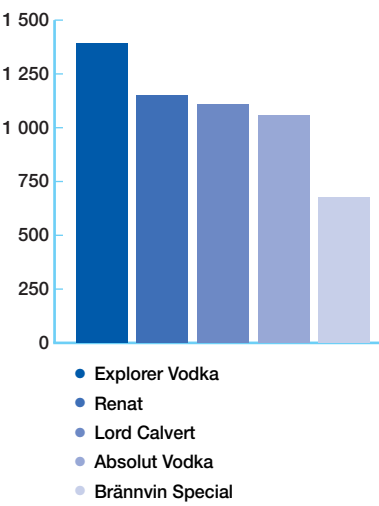
Systembolagets inköpare granskar offerterna. Under förutsättning att offerten är korrekt sker ett urval av produkterna och prover begärs in. Varuproverna blindprovas av erfarna provare och de produkter som får högst poäng i medeltal köps in.

Två nya butiker

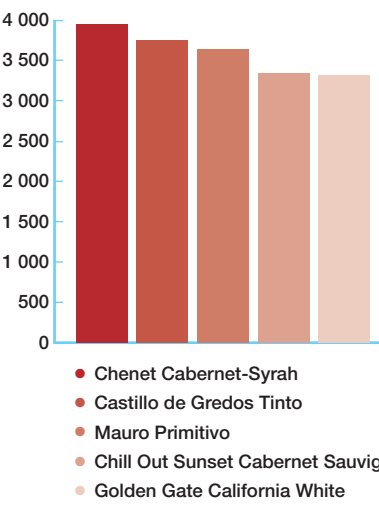
Den successiva ombyggnaden till fler självbetjäningsbutiker har fortsatt. Under året har 29 butiker byggts om samt två butiker nyetablerats: Rotebro i Sollentuna kommun och Arninge i Täby kommun. Tre av butikerna som byggts om hade självbetjäning men fick ombyggt till det nya konceptet.

Vid årsskiftet hade sammanlagt 196 butiker självbetjäning och 221 butiker försäljning över disk. De 196 butikerna med självbetjäning står för cirka 69 procent av Systembolagets omsättning.

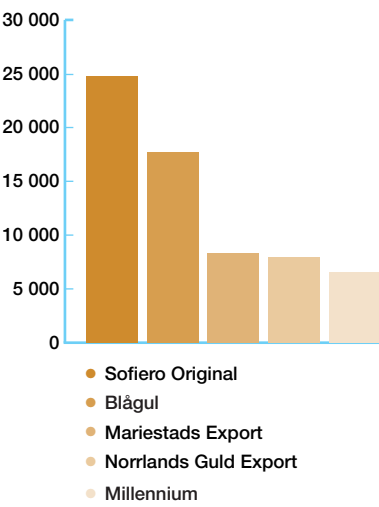
Fem-i-topp av sprit 2004, 1 000-liter

Fem-i-topp av vin 2004, 1 000-liter

Fem-i-topp av öl 2004, 1 000-liter

Ett förbättringsprogram för äldre butiker som påbörjades 2003 avslutades under våren 2004. Programmet syftade till att höja lägstanivån i butiksnätet och omfattade cirka 200 butiker.

För att kunna erbjuda kunderna fler moderna butiker med självbetjäning har en översyn gjorts av butiksstrukturen i städer med mer än en butik. Butiksnätet har analyserats av styrelsen utifrån tidigare fastställda riktlinjer för etableringar och i september togs beslut om förändringar i kommunerna Linköping, Norrköping, Malmö, Sigtuna, Stockholm och Visby.

31 januari 2004 stängdes butikerna Andra Långgatan, Vårväderstorget och Mölndalsvägen i Göteborg, samt Kärrtorp i Stockholm. 23 november stängdes butiken i Filbytergallerian i Linköping och 31 december butikerna Hospitalsgatan i Norrköping, Grev Turegatan i Stockholm och Sky City Arlanda. 8 januari 2005 stängdes butiken i Bredäng, Stockholm, och Tulegatan i Sundbyberg.

I Malmö stängdes butikerna Baltzarsgatan, Södergatan, Falkmansgatan och Regementsgatan. De två första ersattes av en ny större självbetjäningsbutik, Systembolaget med Vinkällare, i Hansacompagniet (6 maj) och de två andra av en självbetjäningsbutik i Kronprinsen, 25 november.

Kartbok över vinområden

Under våren lanserades en omarbetad version av Systembolagets kartbok över vinområden. Boken innehåller förutom detaljerade kartor över vinområden även uppgifter om vinländer och regioner, vintyper och druvor, samt lagar och märkningsbestämmelser.

Fast och tillfällig del i sortimentet

Systembolaget kommer från och med 2005 att arbeta med sortimentet indelat i två huvudområden, en fast och en tillfällig del. Den fasta delen av sortimentet ska tillgodose kundernas krav på långsiktighet, trygghet och kontinuitet medan den tillfälliga delen ska stå för variation och djup.

Den fasta delen förnyas två gånger per år. Då utvärderas artiklarna och nyheter lanseras med syfte att antingen komplettera utbudet eller att utsätta befintliga artiklar för konkurrens. Nyheter i den fasta delen finns tillgängliga i tilldelade butiker under minst tolv månader.

Den tillfälliga delen innehåller varor som är begränsade i tid eller volym. Här finns exempelvis glögg, julöl och roséviner under aktuell säsong, men även tillfälliga partier av årgångsviner samt exklusiva varor i mindre volymer. Sortimentet förnyas löpande genom lanseringar av tillfälliga nyheter nio gånger per år.

Första dryckesauktionen

Systembolaget höll den första dryckesauktionen i november. Auktionerna sker i samarbete med Stockholms Auktionsverk. Med auktionerna gör Systembolaget sällsynta samlarviner och andra drycker tillgängliga i landet för intresserade kunder.

Bara värdefulla samlarobjekt kommer i fråga och definitionen av ett värdefullt samlarobjekt är "ett vin, starkvin eller spritdryck som med kontinuitet omsatts och omsätts på internationella dryckesauktioner samt har en

bred dokumenterad efterfrågan". Systembolagets värderingsmän måste först godkänna ett objekt innan det kan lämnas in för auktion. Totalt ropades 464 samlarobjekt ut vid den första auktionen till ett värde av 3,8 miljoner kronor.

Provningar för allmänheten

Dryckesprovningarna för allmänheten i butik har utökats och omfattar nu 36 butiker från Luleå i norr till Simrishamn i söder. De arrangeras som ett led i Systembolagets arbete med att förmedla god dryckeskultur och för att delge den breda dryckeskunskap som personalen har. Provningarna som har olika teman sker kvällstid och tar cirka två timmar.

Systembolaget med Vinkällare

Den andra butiken med en separat vinkällare, kallad Systembolaget med Vinkällare, öppnade under våren i Malmö. Butiken finns i Hansacompagniet och har större delen av Systembolagets ordinarie sortiment av vin, sprit, öl och alkohol-fritt. Dessutom lagerför butiken hela sortimentet av viner över 100 kronor. Här finns också alla nyheter som lanseras samt ett exklusivt sortiment med särskilt utvalda artiklar av vin och sprit. Butiken har totalt cirka 2 300 artiklar.

Den första butiken, Systembolaget med Vinkällare, finns på Regeringsgatan i Stockholm och den tredje är planerad att öppna i Göteborg.

Medarbetare

Utbildning

All personal utbildas kontinuerligt genom kurser, utbildningspaket i butikerna, provningar och studieresor för att bli ännu bättre och kunna möta kundernas behov av ökad service.

Det ordinarie utbildningsprogrammet omfattar nu 23 olika kurser, allt från försäljarkurser och varukurser till kurser i ekonomi/redovisning och ledarskap. Totalt genomfördes 7 000 utbildningsdagar under året.

De flesta kurserna genomförs på företagets egen kursgård på Skarpö i Stockholms skärgård.

Ett mentorprogram som genomförs med externa mentorer har inlett sin andra omgång. Här deltar butikschefer och chefer från huvudkontoret.

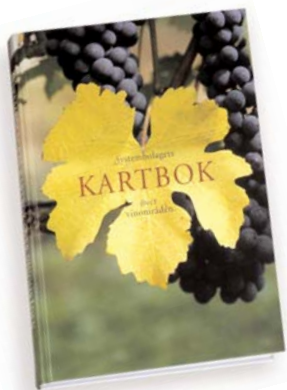
Ett samtalsdygn om etik och värderingar inom Systembolaget, förlagt till Sigtunastiftelsen, har genomförts för företagsledningen och chefer från huvudkontoret. Butikscheferna kommer att genomgå samma utbildning under 2005.

Alla medarbetare har genomfört utbildning om mångfald samt om alkoholens risker.

Från tvåmannalag till butikslag

Organisationen i butikerna är på väg att förändras. Rollen som biträdande butiks-chef upphör formellt den 1 april 2005. I stället ska fler medarbetare få möjlighet att ta ansvar och utvecklas. Många butiker har redan i dag fördelat det administrativa ansvaret och ansvaret för de olika varugrupperna på flera medarbetare.

Övergången till det nya arbetssättet, som kan ses som att butiken går från tvåmannalag till butikslag där chefen coachar och leder laget, kommer att ske successivt.

Jämställdhets- och mångfaldsarbetet

Grund för arbetet med jämställdhet är företagets mångfaldspolicy och plan för ökad mångfald. Utgångspunkten är alla människors lika värde. Syftet med planen är att klargöra företagets mål och att alla har ett gemensamt ansvar för att uppnå jämställdhet mellan könen och en ökad etnisk mångfald. Detta påverkar även de övergripande och långsiktiga målen för rekrytering.

Systembolaget deltar i sin strävan för etnisk mångfald i projektet Pluskompetens, som är ett nationellt samarbetsprojekt mellan privata och offentliga arbetsgivare. Projektet samarbetar med Integrationsverket och Arbetsförmedlingen och stöds av Näringsdepartementet.

Systembolagets mål för 2004 var att ge 20 personer med utomnordisk bakgrund möjlighet till praktik och/eller en tjänst i våra butiker eller på huvudkontoret. Målsättningen kunde dock inte uppnås då vikande försäljning, övertalighet och anställningsstopp omöjliggjorde all aktiv rekrytering.

En tydlig trend i positiv riktning kan konstateras när det gäller könsfördelningen bland butikscheferna. Kvinnorna har ökat från 34 procent år 2000 till 43 procent år 2004.

Sjukfrånvaro

Systembolaget bedriver sedan många år ett aktivt arbetsmiljöarbete för att förebygga ohälsa.

För att tydliggöra och förbättra uppföljningen av sjukfrånvaron redovisas utfallet av butikernas sjukfrånvaro varje månad på samma sätt som andra nyckeltal.

Nyckeltalet visar sjukfrånvarotimmar i förhållande till arbetad tid och ger en indikation på hur våra medarbetare trivs på arbetet, hur vår arbetsmiljö är och vad vi kan bli bättre på.

Den totala sjukfrånvaron i procent av medarbetarnas ordinarie kontrakterade arbetstid i butik var 9,1 (9,1) procent under 2004.

Belastningsbesvär, främst nacke/skuldror, händer och ländrygg, förekommer i hög frekvens i Systembolaget. Undersökningar visar att tidiga rehabiliteringsåtgärder minskar risken för senare sjukskrivning.

Medarbetare som haft besvär med rygg och axlar men ännu inte varit sjukskrivna eller bara haft kortare sjukperioder har i ett projekt deltagit i en veckokurs på ett rygginstitut. Kursen har varit skräddarsydd för Systembolaget. Under året genomfördes de fyra sista av projektets planerade sex kurser.

Besvären för dem som deltagit har så gott som försvunnit. Deltagarna har efter kursen informerats och instruerats sina arbetskamrater i hur de ska arbeta för att minska sina besvär vilket givit förbättringar på alla håll.

Fortsatt alkoholutbildning

Arbetet med alkoholfrågorna fortsatte under året med bland annat utbildning i butik och utbildning av chefer enligt de långsiktiga riktlinjer för information och utbildning som fastställdes efter alkoholenkäten hösten 2001. Enkäten visade att medarbetarna i Systembolaget dricker mer alkohol än befolkningen i övrigt.

Arbetet med alkohol- och drogfrågorna har blivit uppmärksammat och Alna Stockholm tilldelade Systembolaget utmärkelsen årets Alna-företag 2004.

Juryn nämner i sin motivering bland annat kartläggningen av alkoholvanorna, att Systembolaget tagit ansvar för att man är en riskarbetsplats, utbildningen av alla, kontinuerlig introduktion för nyanställda, rehabiliteringen när någon får alkoholproblem, samt planerna för uppföljning.

Nytt medbestämmandeavtal

Ett nytt medbestämmandeavtal, Samverkansavtalet, togs i bruk under hösten 2004. Avtalet kompletterar de regler om medinflytande som finns i medbestämmandelagen och syftar till att decentralisera medbestämmandet.

Det nya avtalet ger chefer och medarbetare i Systembolaget möjlighet att genom lokal samverkan lösa både små och stora frågor direkt på den egna arbetsplatsen.

Finansiellt

Ekonomisk översikt och känslighetsanalys

Koncernens omsättning under 2004 uppgår till 17 708 (18 985) miljoner kronor vilket är en minskning med 1 277 miljoner kronor jämfört mot 2003. Resultatet efter finansiella poster för koncernen uppgick till 240 (202) miljoner kronor. Resultatet 2004 inkluderar realisationsvinster från sålda fastigheter med 70 (0) miljoner kronor.

Systembolagets verksamhet karaktäriseras av hög försäljningsvolym med låg marginal. Förändringar i företagets omvärld med sänkta alkoholskatter i våra grannländer och ökade införselkvoter ställer högre krav på produktivitet och flexibilitet. Driftskostnaderna är på kort tid svåra att anpassa vid en förändrad försäljningsvolym.

De största omkostnaderna avser personal- och lokalkostnader. Detta innebär att rörelseresultatet är känsligt för försäljnings- och bruttovinstförändringar. Varje procents avvikelse i omsättning motsvarar en förändrad bruttovinst på cirka 24 (26) miljoner kronor.

Moderbolagets handelsmarginal exklusive punktskatt ligger i stort sett på oförändrad nivå, 25,2 (25,1) procent. Den minskade bruttovinsten i kronor på grund av minskad omsättning på 127 miljoner kronor har mötts med minskade omkostnader och koncernens rörelseresultat har förbättrats med 25 miljoner kronor till 197 (172) miljoner kronor.

Den i stort oförändrade bruttovinstprocenten förklaras av en förändrad försäljningsmix. Bruttomarginalen för varugruppen sprit är lägre jämfört med övriga varugrupper vilket, vid en minskad spritförsäljning, driver upp företagets bruttovinstprocent.

Denna effekt motverkas av en större andel försäljning av större förpackningar (boxvin) och en relativ ökning av lågprisprodukter.

Även det faktum att prissättningsmodellen består dels av ett fast påslag i kronor dels ett procentuellt påslag på varuvärdet, minskar handelsmarginalen eftersom det fasta påslaget inte har justerats upp med inflationen.

Omkostnadsnivån i moderbolaget har jämfört med 2003 sjunkit med 73 miljoner kronor. Rörelseresultatet har försämrats främst på grund av minskad försäljningsvolym med 53 miljoner kronor, från 62,5 till nio miljoner kronor.

Resultatförbättringen i koncernen förklaras främst av bättre resultat i dotterbolagen, vilket inkluderar realisationsvinster från sålda fastigheter. Fastighetsbolagets resultat ingår i moderbolagets resultat efter finansiella poster som utdelning.

Systembolaget är självfinansierat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkor. Koncernen saknar räntebärande skulder. Systembolagets likviditetsrisk är låg tack vare den höga lageromsättningshastigheten och gällande inköps- och betalningsvillkor.

Likviditetsflödet varierar med säsongsvariationer i försäljningen, samt kundernas köpbeteende. Försäljningen är högre mot veckosluten samt under slutet av månaden, vilket påverkar företagets likviditet. De största försäljningstopparna uppstår inför större helger såsom jul, nyår, påsk och midsommar.

Under de tider på året då variationen i kassaflödet är som störst hålls en större del av de räntebärande tillgångarna i form av bankinlåning som en åtgärd för att begränsa koncernens likviditetsrisk.

Moderbolagets dryckesleverantörer ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker och redovisning av alkoholskatt. Moderbolagets inköpspriser är i svenska kronor varför moderbolaget inte har någon valutaexponering avseende varuinköp.

Översyn av huvudkontorets organisation

Huvudkontorets kostnader har stigit de senaste åren mycket beroende på Systembolagets stora utvecklingsarbete omfattande bland annat nytt integrerat affärssystem och nytt butiksdatasystem.

På huvudkontoret har ett effektivitetsprojekt genomförts som ska resultera i en långsiktig årlig besparing på 120 miljoner kronor och en minskning av organisationen med cirka 80 personer. Ansträngningarna har burit frukt redan under 2004.

Parallellt med effektivitetsprojektet har en översyn av organisationen skett. Inriktningen är att skapa två affärsområden, varuförsörjning och försäljning. Detta för att ännu tydligare organisera Systembolaget kring huvudflödet, köpa in varor, distribuera till butik och sälja till kunderna. Projektets besparingar beräknas slå igenom med full kraft under fjärde kvartalet 2005.

Arbetet med att samlokalisera huvudkontoret i ett hus, Kungsträdgårdsgatan 14 i Stockholm, har under året också varit en del i besparingsarbetet. Förberedelsearbete pågick under hösten och 9 december tog styrelsen slutligt beslut om investeringen. Arbetet med att bygga om huvudkontoret börjar i mars 2005.

Nytt affärssystem

Arbetet med att installera ett integrerat affärssystem avslutades under våren då kassaredovisning och den sista delen ”Varuflöde” infördes i alla butiker. Varuflöde omfattar allt från offerthantering, orderförslag och varuförsörjning för butiken till hantering av betalning till leverantören. Tekniska problem gjorde att extra utbildningsinsatser behövdes för att underlätta driftstarten.

Ett nytt lagerhanteringssystem infördes på Systembolagets varudepå i Örebro. Lösningen är baserad på en standardlösning med vidareutveckling av en unik funktionalitet. Under året slutfördes också utrullningen av en uppdaterad version av butiksdatasystemet.

Ny prissättningsmodell

Systembolaget tillämpar sedan maj 2004 en reviderad prissättningsmodell. Utgångspunkt för den nya prismodellen har varit att varje vara ska prissättas enhetligt i alla butiker i hela landet och att varor inom samma kategori ska prissättas lika.

Det är en viktig utgångspunkt för att kunna upprätthålla en modell som bygger på transparens och konkurrensneutralitet. Grundläggande är också att produkterna inom varje varukategori ska bära sina egna kostnader.

Revideringen av prismodellen gjordes efter en utvärdering av modellen i relation till förändringar i försäljningsmönster och produktutbud.

Systembolaget Fastigheter AB

Dotterbolaget Systembolaget Fastigheter AB äger de fastigheter och bostadsrätter (med något undantag) som finns i koncernen. Fastighetsförvaltningen redovisar ett resultat efter finansiella poster på 143 (77) miljoner kronor. Resultatförbättringen förklaras främst av realisationsvinster på 70 (0) miljoner kronor.

Fyra fastigheter och en bostadsrätt har sålts. En fastighet såldes genom försäljning av ett kommanditbolag. En fastighet i Stockholm har förvärvats av moderbolaget. Koncernens resultat har påverkats med reavinster från fastighetsförsäljningar med 70 (0) miljoner kronor.

Totalt förvaltas 117 (121) fastigheter med totalt 187 (202) tusen kvadratmeter. Vakansgraden uppgår till cirka 2,5 (3) procent. Samtliga fastigheter är relaterade till Systembolagets verksamhet.

Verksamheten som bedrivs i kommanditbolag genererade ett resultat på 58 (33) miljoner kronor.

Lagena Distribution AB

Lagena Distribution AB är ett helägt dotterbolag till Systembolaget AB. Lagena lagrar och distribuerar alkoholhaltiga drycker för ett stort antal leverantörer till Systembolaget samt restauranger och grossister. Företaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på 15 (9) miljoner kronor.

Omsättningen har minskat från 234 till 230 miljoner kronor. Genom omstruktureringar av lagret och investeringar i nya lagerautomater, samt specialställage för ett effektivare lagerutnyttjande och bättre arbetsmiljö, har Lagena lyckats minska kostnadsnivån och förbättra resultatet.

Under året pågick arbetet med implementeringen av det nya affärssystemet (driftsatt 1 januari 2005). Lagena har under året tecknat avtal med ett antal nya kunder, varav en kund med stor volym.

Investeringar

Koncernens investeringar uppgick till 224 miljoner kronor, en minskning med 118 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ombyggnad och etablering av butiker står för 137 miljoner kronor (161). Under året har 29 (38) butiker byggts om och två (sju) butiker har nyetablerats.

Arbetet med att installera ett integrerat affärssystem i moderbolaget har under 2004 slutförts och är sedan maj i full drift. Affärssystemet redovisas som en immateriell anläggningstillgång.

Styrelsens arbete

Systembolagets styrelse består av åtta ordinarie ledamöter med fem suppleanter samt två ordinarie personalrepresentanter jämte två suppleanter till dessa. Styrelsen har under 2004 haft totalt åtta sammanträden, sex ordinarie och två extra styrelsesammanträden.

Arbetet i styrelsen har präglats av Systembolagets polisanmälan och följderna av denna.

Kvartalsvis genomförs uppföljningar av såväl den ekonomiska utvecklingen som ett antal strategiska nyckeltal för verksamheten.

Systembolagets verksamhet styrs genom ett antal policydokument som fastställs av styrelsen. Dessa dokument ses över regelbundet vid styrelsens årliga två-dagars-seminarium för långsiktigt och strategiskt arbete.

Bland övriga frågor som behandlats av styrelsen kan nämnas beslut om ombyggnadstakt och förändringar i butiksnätet, det löpande arbetet med etikfrågor samt ärendet om begäran om icke ingripande besked hos Konkursverket. Styrelsen träffar årligen företagets revisorer.

Händelser efter årsskiftet

Vice överåklagaren Ewa Nyhult väckte den 11 februari 2005 åtal i utredningen kring Systembolaget. Åtal väcktes mot totalt 92 personer. 77 av dem, 50 anställda och 27 tidigare anställda i Systembolaget, är misstänkta för mutbrott och 15 personer hos tre leverantörer är misstänkta för bestickning.

En förundersökning om ytterligare mutbrott och bestickning pågår.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Osäkerheten kring nivån på de svenska alkoholskatterna gör det svårt att prognostisera intäktssidan. Företagsledningen har i prognoserna bedömt att den totala försäljningsvolymen i liter kommer att sjunka med drygt två procent jämfört med 2004. Omsättningen förväntas dock sjunka med cirka fyra procent till följd av en fortsatt kraftigt minskad spritförsäljning.

Antagandet baseras på att den privata konsumtionen förväntas öka med cirka tre procent 2005 och på att alkoholskatterna är oförändrade i såväl Sverige som i vår omvärld. Det effektivitetsprogram som har inletts under 2004 kommer inte att återspeglas i det ekonomiska resultatet fullt ut under 2005. Sammantaget bedöms verksamheten dock klara ägarens krav på avkastning på det egna kapitalet kommande verksamhetsår.

De oegentligheter som uppdagades under 2003 medför att det även under 2005 kommer att läggas stor kraft på att bygga upp en företagskultur med fokus på etik och värderingar bland medarbetarna. Ett därmed sammanhängande område 2005 blir att stärka allmänhetens förtroende för Systembolaget.

Den strategiska planen innebär att krav ställs på att förändringar genomförs under de närmaste åren. De måltal som anges i planen innebär att förändringarna i första hand avser förbättringar med utgångspunkt från kundens önskemål och kravet på ökad effektivitet. En fortsatt utbyggnad till självbetjäning är en förutsättning för att klara målsättningarna.

Verksamhetsplanen för 2005 bygger i hög grad på fyra prioriterade områden, ett inom respektive perspektiv. De prioriterade områdena är:

Samhälle – ansvar: Tydliggöra och förankra vårt uppdrag externt samt vidareutveckla arbetsmetoder/mätmetoder för våra försäljningsregler.

Kund – kundmötet: Skapa förutsättningar samt utveckla metoder för ett bättre kundmöte.

Medarbetare – omtanke, kunskap, inspiration: Skapa en företagskultur där vi ännu bättre lever vårt uppdrag. En kultur som är baserad på våra värderingar, stolthet, framtidstro, gott ledarskap och kundorientering.

Finansiellt – effektivisering: Effektivisera verksamheten, förbättra styrning/uppföljning och säkerställa kundnyttan.

Antalet nya utvecklingsprojekt kommer att begränsas till förmån för ovan nämnda prioriterade områden samt projekt/aktiviteter som är absolut nödvändiga för att bedriva kärnverksamheten.

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria vinstmedel från föregående verksamhetsår uppgick till 575 miljoner kronor. Vid ordinarie bolagsstämma i mars 2004 fastslogs styrelsens och verkställande direktörens förslag till vinstdisposition och en utdelning på 80 miljoner kronor har utbetalats till ägaren.

Koncernens fria vinstmedel vid utgången av 2004 uppgår till 657 miljoner kronor. Avsättning till bundna reserver föreslås med 0,6 miljoner kronor.

Moderbolagets fria egna kapital utgörs av:

fria reserver	436 228 524 kr
årets vinst	<u>153 529 353 kr</u>
	589 757 877 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår följande vinstdisposition:

i ny räkning överföres	499 757 877 kr
i utdelning föreslås	<u>90 000 000 kr</u>
	589 757 877 kr

Definitioner

Räntabilitet på eget kapital
Resultat efter schablonskatt i procent av justerat eget kapital vid årets början.

Soliditet
Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen.

Handelsmarginal
Bruttovinst i procent av omsättningen.

Arbetsproduktivitet
Antal hanterade arbetsenheter (förpackningar efter viktning per varugrupp) per dagsverke (8 timmar).

Lageromsättningshastighet
Omsättningen dividerad med genomsnittligt lagervärde till försäljningspris.

Svinn
Svinn enligt inventering i promille av omsättningen, inkluderar både varu- och kassasvinn.

Ålderskontroll
Andel tillfällen då legitimation har begärts av kunder under 25 år i procent av antal genomförda kontrollköp av personer i åldersgruppen 20–25 år.
Ålderskontroll utförs av externa resurser.

Opinionsindex
Andel i procent av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och detaljhandelsmonopolet.

Nöjd kund-index (NKI)
Index som mäter totala kundnöjdheten. (Skala 1 – 100). Undersökningen utförs av extern part.

Nöjd medarbetar-index (NMI)
Index som mäter totala medarbetarnöjdheten och motivationen. (Skala 1 – 100)
Undersökningen utförs av extern part.

Koncernen fem år i sammandrag

Nyckeltal

	2004	2003	2002	2001	2000
Räntabilitet	11,5	9,8%	10,8%	11,0%	10,1%
Soliditet	38,9	32,8%	30,0%	35,5%	30,7%
Handelsmarginal inkl. alkoholskatt, moderbolaget	13,4	13,2%	13,2%	13,2%	13,4%
Handelsmarginal exkl. alkoholskatt, moderbolaget	25,2	25,1%	25,5%	26,7%	27,7%
Arbetsproduktivitet, moderbolaget	708	701	662	659	619
Lageromsättningshastighet, moderbolaget	19,9	21,9	24,7	27,6	26,8
Svinn (promille), moderbolaget	1,05	1,15	1,16	0,68	0,33
Ålderskontroll, moderbolaget	84%	83%	79%	81%	81%

Resultat (mkr)

	2004	2003	2002	2001	2000
Omsättning	17 708	18 985	19 132	18 241	17 368
Rörelsekostnader	-17 511	-18 813	-18 967	-18 082	-17 204
Finansnetto	43	30	37	38	32
Resultat efter finansiella poster	240	202	202	197	196

Årets resultat	178	138	142	133	108
Utdelning	90	200	80	80	80

Balansräkning (mkr)

	2004	2003	2002	2001	2000
Anläggningstillgångar	1 703	1 501	1 345	1 360	1 270
Omsättningstillgångar	2 520	2 615	3 359	2 435	2 944
Summa tillgångar	4 223	4 116	4 704	3 795	4 214

Justerat eget kapital	1 644	1 348	1 409	1 348	1 294
Avsättningar	337	282	269	257	970
Skulder	2 242	2 486	3 026	2 190	1 950
Summa Eget Kapital och Skulder	4 223	4 116	4 704	3 795	4 214

Resultaträkning, mkr

		Koncernen		Moderbolaget	
	Not	2004	2003	2004	2003
Nettoomsättning	2	17 708	18 985	17 708	18 985
Kostnad för sålda varor	3	<u>-15 337</u>	<u>-16 486</u>	<u>-15 337</u>	<u>-16 486</u>
Bruttoresultat		2 371	2 499	2 371	2 499
Försäljningskostnader	4–9, 22	-1 972	-2 050	-1 981	-2 051
Administrationskostnader	4–10, 22	-399	-409	-403	-409
Övriga rörelseintäkter	11	551	481	25	23
Övriga rörelsekostnader	11	<u>-354</u>	<u>-349</u>	<u>-3</u>	<u>—</u>
Rörelseresultat		197	172	9	62
Resultat från finansiella investeringar					
Resultat från andelar i koncernföretag	12	-	-	142	86
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		25	31	7	31
Ränteintäkter	13	19	8	37	33
Räntekostnader	14	<u>-1</u>	<u>-9</u>	<u>-1</u>	<u>-10</u>
Resultat efter finansiella poster		240	202	194	202
Bokslutsdispositioner	15	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>-14</u>	<u>-14</u>
Resultat före skatt		240	202	208	188
Skatt på årets resultat	16	<u>-62</u>	<u>-64</u>	<u>-54</u>	<u>-56</u>
Årets resultat		178	138	154	132

Balansräkning, mkr

		Koncernen		Moderbolaget	
	Not	04-12-31	03-12-31	04-12-31	03-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Balanserade utgifter, affärssystem	17	121	102	114	102
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	18	663	701	40	40
Inventarier och installationer	19	576	588	544	550
Pågående nyanläggningar	20	<u>39</u>	<u>12</u>	<u>39</u>	<u>12</u>
Summa materiella anläggningstillgångar		1 278	1 301	622	602
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	21	-	-	15	15
Fordringar hos koncernföretag		-	-	408	544
Pensionsmedel, netto	22	208		-	-
Uppskjuten skattefordran	23	86	87	28	30
Andra långfristiga fordringar	24	<u>9</u>	<u>12</u>	<u>9</u>	<u>12</u>
Summa finansiella anläggningstillgångar		<u>304</u>	<u>99</u>	<u>460</u>	<u>602</u>
Summa anläggningstillgångar		1 703	1 502	1 195	1 306
Omsättningstillgångar					
Varulager		779	841	779	841
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		42	40	10	11
Fordringar hos koncernföretag		-	-	143	77
Skattefordran		-	2	-	-
Övriga fordringar		10	12	7	10
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	<u>45</u>	<u>69</u>	<u>43</u>	<u>63</u>
Summa kortfristiga fordringar		97	123	203	160
Kortfristiga placeringar		334	268	334	268
Kassa och bank		<u>1 310</u>	<u>1 382</u>	<u>1 308</u>	<u>1 380</u>
Summa omsättningstillgångar		2 520	2 614	2 624	2 649
Summa tillgångar		4 223	4 116	3 819	3 955

Balansräkning, mkr

		Koncernen		Moderbolaget	
	Not	04-12-29	03-12-31	04-12-29	03-12-31
Eget kapital och skulder					
Eget kapital	26				
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (360 000 aktier à 1 000 kr)		360	360	360	360
Bundna reserver		<u>627</u>	<u>413</u>	<u>72</u>	<u>72</u>
Summa bundet eget kapital		987	773	432	432
Fritt eget kapital					
Fria reserver		479	437	436	385
Årets vinst		<u>178</u>	<u>138</u>	<u>154</u>	<u>132</u>
Summa fritt eget kapital		<u>657</u>	<u>575</u>	<u>590</u>	<u>516</u>
Summa eget kapital		1 644	1 348	1 022	948
Obeskattade reserver					
Periodiseringsfonder	27	-	-	428	443
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	28	-	11	-	-
Avsättningar för skatter	29	253	178	19	19
Övriga avsättningar	30	<u>84</u>	<u>79</u>	<u>148</u>	<u>79</u>
Summa avsättningar		337	268	167	98
Långfristiga skulder					
Skulder till koncernföretag	31	-	-	26	23
Övriga skulder	31	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa långfristiga skulder		2	2	26	23
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		1 933	2 156	1 908	2 130
Skulder till koncernföretag		-	-	1	2
Skatteskulder		38	35	33	28
Övriga skulder		83	86	82	82
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	<u>186</u>	<u>221</u>	<u>152</u>	<u>202</u>
Summa kortfristiga skulder		2 240	2 498	2 176	2 444
Summa eget kapital och skulder		4 223	4 116	3 819	3 956
Poster inom linjen					
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser					
Ställda panter		Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	33	7	21	13	19

Kassaflödesanalys, mkr

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Den löpande verksamheten				
Resultat efter finansiella poster	240	202	194	202
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	<u>202</u>	<u>181</u>	<u>249</u>	<u>133</u>
	442	383	443	335
Betald skatt	<u>-70</u>	<u>30</u>	<u>-64</u>	<u>26</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	372	413	379	361
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital				
Förändring av varulager	62	21	62	20
Förändring av fordringar	27	194	-43	212
Förändring av skulder	<u>-263</u>	<u>-458</u>	<u>-272</u>	<u>-460</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	198	170	126	133
Investeringsverksamheten				
Förvärv av anläggningstillgångar	-221	-342	-204	-303
Försäljning av anläggningstillgångar	94	-	8	-
Minskning av finansiella fordringar	3	-	3	-
Minskning av finansiella fordringar på dotterbolag	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>137</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-124	-342	-56	-303
Finansieringsverksamheten				
Utdelning	-80	-200	-80	-200
Överföring till pensionsstiftelse	-	-102	-	-102
Ökning av finansiella skulder till dotterbolag	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-80	-302	-76	-302
Årets kassaflöde	-6	-474	-6	-472
Likvida medel vid årets början	<u>1 650</u>	<u>2 124</u>	<u>1 648</u>	<u>2 120</u>
Likvida medel vid årets slut	1 644	1 650	1 642	1 648
Tilläggsupplysningar				
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar	204	178	163	135
Avsättningar	81	-1	71	-6
Realisationsresultat	-66	5	4	4
Övrigt	<u>-18</u>	<u>-</u>	<u>11</u>	<u>-</u>
	201	182	249	133
Upplysning om betalda räntor				
Erhållen ränta	14	38	32	63
Betald ränta	5	9	5	10
Likvida medel				
Kassa och bank	1 310	1 382	1 308	1 380
Kortfristiga placeringar	<u>334</u>	<u>268</u>	<u>334</u>	<u>268</u>
Belopp vid årets slut	1 644	1 650	1 642	1 648

Kortfristiga placeringar i balansräkningen vid årets slut uppgick till 334 (268) mkr varav 83 (268) mkr utgjordes av finansiella instrument med en löptid på upp till ett år.

Noter

Belopp i Mkr om ej annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänt

Systembolaget AB:s årsredovisning är upprättad enligt årsredovisningslagen och Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden.

Riktlinjer från regeringskansliet

Systembolaget tillämpar riktlinjer för extern ekonomisk rapportering från företag med statligt ägande. Utöver gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed ska årsredovisning, delårsrapporter och bokslutskommuniké presenteras, i tillämpliga delar, enligt de rekommendationer som anges i Stockholmsbörsens noteringsavtal med bilagor.

Nya redovisningsprinciper och rekommendationer

Följande rekommendationer från Redovisningsrådet samt uttalanden från Redovisningsrådets akutgrupp har införts under 2004:

- RR 29 Ersättningar till anställda
- URA 42 Klassificering av ITP-planer som finansieras genom försäkring i Alecta
- URA 43 Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt

Systembolagskoncernen införde under 2004, RR 29 Ersättningar till anställda med en engångseffekt som ökar koncernens eget kapital med 198 miljoner kronor efter avdrag för uppskjuten skatt. Engångseffekten redovisas i enlighet med RR 5 Redovisning av byte av redovisningsprincip. I enlighet med RR 29 har inte jämförelsetalen för 2003 omräknats enligt den nya redovisningsprincipen.

Effekt på externa nyckeltal

Följande nyckeltal påverkas 2004 av införandet av RR 29: Avkastning på eget kapital minskar från 13,2 procent till 11,5 procent till följd av övergången till "RR 29 Ersättningar till anställda". Soliditeten ökar från 35,0 procent till 38,9 procent till följd av övergången till "RR 29 Ersättningar till anställda".

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget Systembolaget AB samt helägda dotterbolaget Lagena Distribution AB och dotterbolagskoncernen Systembolaget Fastigheter AB. Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att eget kapital som finns i dotterbolagen vid förvärvstidpunkten elimineras i sin helhet. Obeskattade reserver uppdelas i en del som redovisas som uppskjuten skatteskuld under rubriken avsättningar och en återstående del som redovisas under bundet eget kapital. Procentsatsen för beräkning av uppskjuten skatt är 28 procent.

Resultaträkningens uppställning

Resultaträkningen är uppställd i funktionsindeldad form. Försäljningskostnader innehåller kostnader för butiksverksamheten, till största delen bestående av personal- och lokalkostnader. Administrationskostnader innehåller kostnader för centrala administrativa stabsfunktioner på huvudkontoret. Dotterbolagens intäkter och kostnader redovisas under rubriken övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader. Föregående år redovisades dotterbolaget Lagena Distribution ABs intäkter och kostnader under nettoomsättning, kostnad för sålda varor, försäljningskostnader samt administrationskostnader.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Utgifter för förbättring av tillgångarnas prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll kostnadsföres löpande. Fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter i den förvaltande dotterbolagskoncernen, men som rörelsefastigheter i koncernen.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas utgifter för utveckling av nytt affärssystem. Dessa tillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Utgifter för systemutveckling redovisas som immateriell tillgång då följande kriterier är uppfyllda,

- identifierbarhet
- kontroll över tillgången
- tillgången tillför framtida ekonomiska fördelar.

De utgifter som ej uppfyller kriterierna ovan kostnadsförs när de förvärvas eller upparbetas internt. Immateriella tillgångar skrivs av linjärt över tillgångens förväntade nyttjandeperiod, som uppgår till fem år.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärde med linjär fördelning efter tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod. Avskrivningar är i resultaträkningen fördelade på respektive funktion.

Avskrivningar baseras på nedanstående förväntade nyttjandeperioder:

Tillgång	
Byggnader	25–50 år
Maskiner och inventarier	3–5 år
Ombyggnader och inredning i butik	7 år
Immateriella tillgångar	5 år
Förbättringsutgifter i annans fastighet skrivs av under planerad hyrestid, vilket i normalfallet antas vara 20 år.	

Nedskrivningar

Vid varje bokslutstillfälle bedöms om det föreligger någon indikation på nedskrivningsbehov av de redovisade värdena för koncernens tillgångar. Om det finns indikationer beräknas en tillgångs återvinningsvärde. Nedskrivning görs när det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet för en tillgång. Återvinningsvärdet är det högsta av nettoförsäljnings- och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet beräknas genom en uppskattning av framtida in- och utbetalningar, vilka diskonteras till ett nuvärde.

Varulager

Varulagret värderas till anskaffningsvärde. Skattemässigt inkuransavdrag görs med tre procent.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Finansiella instrument

Kundfordringar

Försäljning av drycker sker kontant eller mot kontokort i butik. Försäljning av tjänster mot faktura utgör mindre än en procent av de totala intäkterna i moderbolaget.

Leverantörsskulder

Moderbolagets dryckesleverantörer ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker och redovisning av alkoholskatt. Moderbolagets inköspriser är i svenska kronor varför moderbolaget inte har någon valutaexponering avseende varuinköp. Övriga driftskostnader följer prisutvecklingen i Sverige.

Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde på likviddagen och värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Låneskulder

Koncernen saknar räntebärande skulder.

Avsättningar

Som avsättning redovisas sådana förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller den tidpunkt då de ska infrias. Som övriga avsättningar i koncernen redovisas framför allt uppskjuten skatt på obeskattade reserver. I moderbolagets balansräkning redovisas antastbara pensionsåtaganden, vilka ej omfattas av Tryggandelagen, under övriga avsättningar. I koncernredovisningen redovisas dessa i stället tillsammans med övriga pensionsutfästelser, tryggade i pensionsstiftelser, under tillgångar med rubriken "pensionsmedel, netto". För utförligare beskrivning, se nästa stycke om pensionsförpliktelser.

Pensionsförpliktelser

Systembolaget har förmånsbestämda pensionsförpliktelser. Pensionsförpliktelserna tryggas främst i pensionsstiftelser, men också genom avsättningar i balansräkningen och till liten del genom försäkringspremier.

Vid beräkning och redovisning av pensionsåtagande i moderbolag och dotterbolag har Tryggandelagen och föreskrifter från Finansinspektionen tillämpats.

I koncernredovisningen har IAS 19/RR 29 Ersättningar till anställda tillämpats. I pensionsstiftelserna finns ett överskott, i form av förvaltningsstillgångar, som gör att pensionsförpliktelserna nettoredovisas på tillgångssidan i balansräkningen.

För att beräkna det ersättningsbelopp som de anställda har intjänat har Systembolaget gjort estimat av demografiska variabler och finansiella variabler. Det beräknade ersättningsbeloppet har sedan diskonterats enligt den så kallade Projected Unit Credit Method.

Om den ackumulerade estimatavvikelsen överstiger en korridor motsvarade tio procent av det största av pensionsförpliktelsen och pensionsmedlen resultatförs det överstigande beloppet över de anställdas återstående anställningstid. Årets pensionskostnad är sammansatt av diskonterat värde av årets pensionsintjäning och ränta på förpliktelsen med avdrag för avkastning på fonderade medel. Härtill kommer eventuell avskrivning av ackumulerade estimatavvikelser, det vill säga avvikelse mellan förväntade och faktiska utfall, och planändringar.

I moderbolagets balansräkning redovisas antastbara pensionsåtaganden vilka ej omfattas av Tryggandelagen under övriga avsättningar.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell och uppskjuten skatt. Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för året. Uppskjuten skatt beräknas på skillnaden mellan skattemässig och redovisningsmässig värdering av tillgångar och skulder där skillnaden endast är av temporär natur.

Värdering av samtliga skatteskulder/fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

I moderbolaget redovisas – på grund av sambandet mellan redovisning och beskattning – uppskjutna skatteskulden på obeskattade reserver som en del av övriga avsättningar.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys upprättas enligt indirekt metod.

Upplysningar om närstående

Det har inte förekommit några transaktioner mellan koncernbolagen eller en fysisk person som är närstående dessa.

Inför införandet av IAS/IFRS 2005

Under 2004 har förberedelserna startat för att förbereda koncernen för en övergång till IFRS, International Financial Reporting Standards (tidigare IAS, International Accounting Standards). Systembolaget övergår enligt plan till de nya principerna år 2005 och kortfristiga placeringar kommer att redovisas till marknadsvärde. Den genomgång som gjorts har visat att övergången 31 december 2004 kommer att ske utan påverkan på eget kapital och redovisat resultat. Genomgången har visat att övergången till IAS/IFRS kommer att påverka redovisningen av finansiella instrument. Systembolagets kortfristiga placeringar som i dag redovisas till anskaffningsvärde kommer från och med 1 januari 2005 att redovisas till marknadsvärde. Marknadsvärdet på de kortfristiga placeringarna 31 december 2004 överstiger det bokförda värdet med 0,6 Mkr.

Ändrade redovisningsprinciper och klassificeringar

Klassificeringen av övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader har förändrats under 2004. Förändringen i 2003 års resultaträkning hänför sig till Lagen Distribution AB:s intäkter och kostnader som nu redovisas som övriga rörelseintäkter respektive övriga rörelsekostnader. Avsättningar för skatter redovisas på egen rad i årsredovisningen 2004. Upplupna varuinköp redovisas 2003 som upplupna kostnader.

Not 2 Nettoomsättning

	2004	2003
Sprit	5 107	5 864
Vin	8 382	8 450
Cider	422	473
Starköl	3 563	3 956
Blanddrycker	137	131
Alkoholfritt	<u>20</u>	<u>17</u>
Summa omsättning drycker	17 631	18 891
Övriga varor och tjänster	<u>77</u>	<u>94</u>
Nettoomsättning	17 708	18 985

.....

Not 3 *Kostnad för sålda varor, moderbolaget*

I moderbolagets kostnad för sålda varor ingår alkoholskatt enligt gällande lagstiftning.

.....

Not 4 *Personal och styrelse*

Medelantalet årsanställda	2004		2003	
		<i>Varav kvinnor</i>		<i>Varav kvinnor</i>
Moderbolaget	2 976	65%	3 177	64%
Dotterföretag	<u>163</u>	<u>20%</u>	<u>157</u>	<u>23%</u>
Koncernen totalt	3 139	63%	3 334	62%

Moderbolagets styrelse består av 9 (10) ordinarie ledamöter varav 5 (5) är kvinnor.
Företagsledningen vid räkenskapsårets utgång består av 10 (10) personer varav 4 (4) är kvinnor.

.....

Not 5 *Anställda och personalkostnader*

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2004		2003	
	<i>Löner och ersättningar</i>	<i>Sociala kostnader</i>	<i>Löner och ersättningar</i>	<i>Sociala kostnader</i>
Moderbolaget	811	325	824	367
(varav pensionskostnad)		(47)		(76)
Dotterföretag	47	18	43	18
(varav pensionskostnad)	—	<u>(3)</u>	—	<u>(4)</u>
Koncernen totalt	858	343	867	385
(varav pensionskostnad)		(50)		(80)

Pensionskostnad (moderbolaget)	2004	2003
Utbetalda pensioner		37
Avsatt till pensionsstiftelse		5
Gottgörelse från pensionsstiftelse		0
Övrigt	<u>5</u>	<u>9</u>
	47	76

Pension	2004	2003
Totalt pensionsåtagande inklusive antastbar del		-1 018
Marknadsvärde på tillgångarna i pensionsstiftelsen	<u>1 329</u>	<u>1 159</u>
	311	173

.....

Not 6 *Löner och ersättningar*

Löner och andra ersättningar till styrelse, ledande befattningshavare och övriga anställda	2004		2003	
	<i>Styrelse och vd</i>	<i>Övriga anställda</i>	<i>Styrelse och vd</i>	<i>Övriga anställda</i>
Moderbolaget	3	808	3	821
Dotterföretag	<u>1</u>	<u>46</u>	<u>1</u>	<u>42</u>
Koncernen totalt	4	854	4	863

Tabellen ovan redovisar löner och andra ersättningar som utgått, exklusive sociala kostnader och kostnad för pension. Pensionskostnaden till ledande befattningshavare redovisas nedan.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut, vilket innebär ett årsarvode till styrelsens ordförande på 150 000 kronor (130 000), till vice ordförande på 90 000 kronor (80 000), till ledamot på 75 000 kronor (65 000) och till suppleant på 37 500 kronor (32 500). Arvode utbetalas månadsvis och justeras årligen 1 maj. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Någon rörlig, bonusbaserad ersättning utgår ej, ej heller några ersättningar i form av finansiella instrument eller dylikt. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen. För företagsledningens sammansättning, se sidan 13.

Löner och andra ersättningar 2004 (kronor)		<i>Övriga förmåner</i>	<i>Pensionskostnad</i>	<i>Övrig ersättning</i>	<i>Summa</i>
	<i>Lön</i>				
Olof Johansson, styrelsens ordförande	143 509				143 509
Anna Hedborg, vice ordförande	86 862			1 141	88 003
Ulf Melin, ledamot	71 667				71 667
Elisebeth Markström, ledamot	71 667				71 667
Ewa Persson Göransson, ledamot	71 667				71 667
Marianne Nivert, ledamot	71 667				71 667
Gert Karnberger, ledamot	50 000				50 000
Sven-Erik Österberg, ledamot	37 500				37 500
Leif Linde, ledamot	21 667				21 667
Bengt Silverstrand, ledamot	21 667				21 667
Robin Dahl, suppleant	35 833				35 833
Ewert Lindholm, suppleant	35 833				35 833
Ingvar Löfstrand, suppleant	35 833				35 833
Margareta Andersson, suppleant	35 833				35 833
Karin Pilsäter, suppleant	<u>35 833</u>				<u>35 833</u>
Summa	827 038			1 141	828 179

Löner och andra ersättningar 2004 (kronor)		<i>Övriga förmåner</i>	<i>Pensionskostnad</i>	<i>Övrig ersättning</i>	<i>Summa</i>
	<i>Lön</i>				
Anitra Steen, vd	1 928 498	82 400	712 859	1 877	2 725 634
Mikael Wallteg, vice vd	1 428 830	89 365	464 984	599	1 983 778
Karin Furevik, personaldirektör	922 152	70 064	420 155	509	1 412 880
Gunilla Högbom, fastighetsdirektör	859 718	78 842	322 010	1 209	1 261 779
Per Bergkrantz, marknadsdirektör	902 026	68 555	302 296		1 272 877
Barbro Ström, inköpsdirektör	948 745	71 584	700 893	6 863	1 728 085
Anders Söderlund, ekonomidirektör	1 175 116	60 247	334 874	218	1 570 455
Johan Tömmervik, IT-direktör	1 027 439	10 187	313 052	3 074	1 353 752
Håkan Johansson, logistikdirektör	894 718	108 000	323 223	3 781	1 329 722
Björn Rydberg, presschef	<u>781 183</u>	<u>82 269</u>	<u>365 861</u>	<u>2 598</u>	<u>1 231 911</u>
Summa	10 868 425	721 513	4 260 207	20 728	15 870 873

Löner och andra ersättningar 2003 (kronor)		<i>Övriga förmåner</i>	<i>Pensionskostnad</i>	<i>Övrig ersättning</i>	<i>Summa</i>
	<i>Lön</i>				
Olof Johansson, styrelsens ordförande	125 000			267	125 267
Anna Hedborg, vice ordförande	76 667				76 667
Ulf Melin, ledamot	62 500			267	62 767
Elisebeth Markström, ledamot	62 500				62 500
Ewa Persson Göransson, ledamot	62 500			267	62 767
Marianne Nivert, ledamot	62 500			267	62 767
Leif Linde, ledamot	62 500			267	62 767
Bengt Silverstrand, ledamot	62 500			388	62 888
Robin Dahl, suppleant	31 255			267	31 522
Ewert Lindholm, suppleant	31 167			352	31 519
Ingvar Löfstrand, suppleant	31 167			267	31 434
Margareta Andersson, suppleant	31 239			388	31 627
Karin Pilsäter, suppleant	<u>31 167</u>				<u>31 167</u>
Summa	732 662			2 997	735 659

Löner och andra ersättningar 2003 (kronor)		Övriga	Pensions-	Övrig	
	Lön	förmåner	kostnad	ersättning	Summa
Anitra Steen, vd	1 878 860	68 176	667 435	2 469	2 616 940
Mikael Wallteg, vice vd	1 377 915	93 996	419 519	400	1 891 830
Karin Furevik, personaldirektör	862 429	74 060	397 975	200	1 334 664
Gunilla Högbom, fastighetsdirektör	810 227	78 661	267 880	783	1 157 551
Per Bergkrantz, marknadsdirektör	848 230	67 765	244 810	138	1 160 943
Barbro Ström, inköpsdirektör	917 656	62 679	810 611	4 790	1 795 736
Anders Söderlund, ekonomidirektör	95 000		11 835		106 835
Johan Tömmervik, IT-direktör	249 664	24 675	74 152		348 491
Håkan Johansson, logistikdirektör	506 008	57 386	250 419	779	814 592
Gunnar Balsvik, ekonomidirektör	840 488	67 190	40 772		948 450
Gert Andersson, logistikdirektör	340 415	32 025	541 782		914 222
Björn Rydberg, presschef	<u>753 775</u>	<u>91 797</u>	<u>422 801</u>	<u>3 028</u>	<u>1 271 401</u>
Summa	9 480 667	718 410	4 149 991	12 587	14 361 655

Övriga förmåner avser i huvudsak tjänstebilförmån. Vd och företagsledning uppbär inte bonus eller bostadsförmån. Pensionskostnaden för vd och företagsledning avseende år 2003 har korrigerats och ovanstående belopp avviker något från vad som redovisades i årsredovisningen för 2003. Övrig kostnadsersättning är främst ersättning för traktementen. I årsredovisningen 2003 ingick även logi och reskostnader.

Villkoren i avtal om pension

Systembolagets kollektivavtal innefattar en premiebaserad, kompletterande pension – Kåpan. Premien är 1,7 procent av pensionsmedförande lön.

Lokalvårdare och fastighetsskötare är försäkrade hos AMF pension.

Verkställande direktör

Pensionsålder för vd är 60 år. Förmånsbaserad ålderspension, enligt äldre villkor, utges med 70 procent av pensionsmedförande lön för år 2001 vilken uppgick till 1 660 tkr. Beloppet indexeras. Den förmånsbaserade pensionen är fullt intjänad. Från och med 1 januari 2002 har vd därutöver premiebaserad pension med en årlig premie på tre prisbasbelopp plus 25 procent av pensionsmedförande lönedel överstigande 1 660 tkr. Vd omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Vice vd

Pensionsålder för vice vd är 60 år. Ålderspension utges till 65 års ålder med 70 procent av pensionsmedförande lön, dock högst med 70 procent av 30 inkomstbasbelopp. Pensionsmedförande lön är den fasta månadslönen multiplicerad med 12,3. Vice vd erhåller därutöver en premiebaserad pension med en premie på 20 procent av lönedelar över 30 inkomstbasbelopp. Vice vd omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Övrig företagsledning, anställda före 1 januari 2003¹

Pensionsålder är 60 år. Ålderspension utges till 65 års ålder med 70 procent av pensionsmedförande lön. Pensionsmedförande lön baseras på den fasta månadslönen per den 1 juli 2002 multiplicerad med 12,3 och uttrycks i antal prisbasbelopp. Individen omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Övrig företagsledning, anställda efter den 1 januari 2003²

Ordinarie pensionsålder är 65 år och pension utges enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän. Därutöver erhåller befattningshavaren en premiebaserad pension med en premie på 16 procent av pensionsmedförande månadslön, vilken definieras som fast månadslön multiplicerad med 12. Avsikten med den premiebaserade pensionen är att möjliggöra pensionsavgång före 65 års ålder. Individen omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Företagsledning med äldre villkor³

Pensionsålder är 60 år. Pension utges med 70 procent av den fasta månadslönen. Individen omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Anställda utöver företagsledning

Den normala pensionsåldern är 65 år och pension utges enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän. Pensionen är förmånsbestämd och tryggas i stiftelse. Pensionens storlek är 10 procent av pensionslönegrundande underlag upptill 7,5 basbelopp. För pensionslönegrundande underlag från och med 7,5 basbelopp till och med 20 basbelopp utges pension med 65 procent och för delar därutöver med 32,5 procent. Pensionens storlek påverkas även av pensionsgrundande tjänstetid. Individen omfattas också av den kompletterande pensionen, Kåpan.

Butikschefer samt enhetschefer vid huvudkontoret har enligt särskild överenskommelse möjlighet att avgå med pension från och med 63 års ålder.

Villkoren i avtal om uppsägning och avgångsersättning

Verkställande direktör

Vid uppsägning från vd:s sida gäller en uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från Systembolagets sida, utgår en avgångsersättning motsvarande 24 månadslöner. Andra förvärsinkomster under denna tid ska avräknas.

Företagsledning, anställda före 1 januari 2003¹

Vid uppsägning gäller en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från Systembolagets sida utges därutöver en avgångsersättning baserad på ålder motsvarande 12–18 månadslöner med undantag för Gunilla Högbom, som erhåller en avgångsersättning motsvarande 18 månadslöner. Andra förvärsinkomster under denna tid ska avräknas.

Företagsledning, anställda efter den 1 januari 2003²

Vid uppsägning gäller en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från Systembolagets sida utgår, utöver ersättning under uppsägningstid, avgångsersättning om 6–18 månadslöner beroende på den anställdes ålder, dock längst till och med 61 års ålder. För Per Bergkrantz gäller, vid uppsägning från Systembolagets sida, en förlängd uppsägningstid baserad på ålder om 6–18 månader. Andra förvärsinkomster under uppsägningstiden ska avräknas.

Företagsledning med äldre villkor³

För den anställda gäller en uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från Systembolagets sida anses anställningen fortgå i 24 månader från den dag den anställda skiljs från sitt arbete med den månadslön som gäller vid uppsägningen. Andra förvärsinkomster under denna tid ska avräknas.

Berednings- och beslutsprocess

På styrelsens initiativ omförhandlades verkställande direktörens pensionsvillkor 2002. Överenskommelsen innebär att den kostnadsutveckling som följer av en förmånsbestämd pensionslösning bröts.

På uppdrag av styrelsen har verkställande direktören, under 2003, omförhandlat tidigare gällande pensionsavtal för övriga företagsledningen. De nya villkoren har godkänts av styrelsen och gäller från och med 1 januari 2003.

Ersättning till verkställande direktören och vice verkställande direktören har beslutats av styrelsen. Ersättningar till avdelningscheferna har beslutats av verkställande direktören efter samråd med styrelsens ordförande.

1 Företagsledning, anställda före 1 januari 2003

Mikael Wallteg, vice vd
Karin Furevik, personaldirektör
Gunilla Högbom, fastighetsdirektör
Barbro Ström, inköpsdirektör

2 Företagsledning, anställda efter 1 januari 2003

Per Bergkrantz, marknadsdirektör (anställd tidigare, men följer villkor för denna grupp)
Anders Söderlund, ekonomidirektör
Johan Tömmervik, IT-direktör
Håkan Johansson, logistikdirektör (ingår i företagsledningen från och med 2003)

3 Företagsledning med äldre villkor

Björn Rydberg, presschef

.....

Not 7 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i procent av de anställdas avtalade arbetstid var 7,9 procent under 2003. Omräkning av 2003 har skett så att hänsyn endast har tagits till frånvaro på avtalad arbetstid.

Sjukfrånvaron i procent av de anställdas avtalade arbetstid var 7,9 procent under 2003				
Sjukfrånvaron fördelad mellan kvinnor och män i olika åldersgrupper				
	Yngre än 30 år	30 – 49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	5,3%	7,4%	14,1%	9,5%
Män	3,6%	3,1%	9,3%	4,9%
Totalt	4,6%	5,9%	12,7%	7,9%

Sjukfrånvaro längre än 60 dagar eller mer är 4,8 procent av den avtalade arbetstiden				
	Yngre än 30 år	30 – 49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	1,2%	4,0%	11,1%	6,1%
Män	0,1%	1,2%	6,5%	2,4%
Totalt	0,6%	3,0%	9,8%	4,8%

Sjukfrånvaron i procent av de anställdas avtalade arbetstid var 8,1 procent under 2004				
Sjukfrånvaron fördelad mellan kvinnor och män i olika åldersgrupper				
	Yngre än 30 år	30 – 49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	5,4%	8,4%	12,9%	9,6%
Män	3,7%	3,5%	10,7%	5,6%
Totalt	4,6%	6,6%	12,3%	8,1%

Sjukfrånvaro längre än 60 dagar eller mer är 5,0 procent av den avtalade arbetstiden				
	Yngre än 30 år	30 – 49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	1,2%	5,4%	9,7%	6,0%
Män	0,7%	1,5%	8,7%	3,1%
Totalt	0,9%	3,7%	9,0%	5,0%

Not 8 Fördelning mellan kvinnor och män

Fördelningen mellan kvinnor och män i butikerna den 31 december					
	Försäljare heltid		Försäljare deltid		
	2004	2003	2004	2003	
Kvinnor	56%	55%	77%	76%	
Män	44%	45%	23%	24%	
Totalt	100%	100%	100%	100%	

	Butikschefer		Bitr. butikschef		Anställda total	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Kvinnor	43%	38%	45%	44%	71%	69%
Män	57%	62%	55%	56%	29%	31%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Fördelningen mellan kvinnor och män på moderbolagets huvudkontor den 31 december				
	Anställda		Chefer	
	2004	2003	2004	2003
Kvinnor	57%	57%	45%	39%
Män	43%	43%	55%	61%
Totalt	100%	100%	100%	100%

Not 9 Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan fördelade per funktion	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Försäljningskostnader	129	103	129	103
Administrationskostnader	30	32	30	32
Övriga rörelsekostnader	41	41	-	-
	200	176	159	135

Not 10 Ersättning till revisionsföretag

SET Revisionsbyrå AB	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Revisionsuppdrag	4	3	3	3
Andra uppdrag	-	0	-	0
Riksrevisionen				
Revisionsuppdrag	0	0	0	0
	4	3	3	3

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 11 Övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Övriga rörelseintäkter				
Hysesintäkter	227	225	0	-
Övriga rörelseintäkter	254	256	24	22
Realisationsresultat	70	-	1	1
	551	481	25	23
Övriga rörelsekostnader				
Driftskostnader	-313	-308	-3	-
Planenliga avskrivningar	-41	-41	-	-
	-354	-349	-3	-
	197	132	22	23

Dotterbolagens resultat redovisas under övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader. En anpassning av jämförelseåret har skett eftersom dotterbolaget Lagenas resultat föregående år redovisades under nettoomsättning, kostnad för sålda varor, försäljningskostnader samt administrationskostnader.

De marknadsmässiga hyror som belastar försäljnings- och administrationskostnaderna i moderbolaget uppgår till 141 Mkr (135 Mkr).

Not 12 Resultat från andelar i koncernföretag

	Moderbolaget	
	2004	2003
Utdelning från Systembolaget Fastigheter AB	142	76
Utdelning från Lagena Distribution AB	-	10
	142	86

Not 13 Övriga ränteintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ränteintäkter, koncernföretag	-	-	18	26
Ränteintäkter, övriga	<u>19</u>	<u>8</u>	<u>19</u>	<u>7</u>
	19	8	37	33

Not 14 Räntekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Räntekostnader, koncernföretag	-	-	0	1
Dröjsmålsräntor	0	-8	0	-8
Övriga räntekostnader	<u>-1</u>	<u>-1</u>	<u>-1</u>	<u>-1</u>
	-1	-9	-1	-10

Not 15 Bokslutsdispositioner, moderbolaget

	2004	2003
Förändring av periodiseringsfond	14	-14

Not 16 Skatt

Skillnaden mellan aktuell skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande skattesats 28 procent består av följande komponenter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Redovisat resultat före skatt	240	202	208	188
Aktuell skatt	67	56	58	53
Skatt hänförlig till tidigare år	-1	-3	-1	-1
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	5	8	1	6
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter	-6	-4	-6	-4
Uppskjuten skatteintäkt avseende temporär skillnad	-4	-	-	-
Återförd uppskjuten skattefordran	3	2	2	2
Uppskjuten skatt på bokslutsdispositioner	<u>-2</u>	<u>5</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Redovisad skattekostnad	62	64	54	56

Not 17 Balanserade utgifter, affärssystem

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	102	52	102	48
Nyanskaffningar	36	54	29	55
Avyttringar	-	-	-	-1
Omklassificeringar, nedskrivning	<u>0</u>	<u>-4</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	138	102	131	102
Ingående avskrivningar enligt plan	0	-1	0	-1
Avyttringar	-	1	-	1
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	<u>-17</u>	<u>0</u>	<u>-17</u>	<u>0</u>
Utgående planenligt restvärde	121	102	114	102

Not 18 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärden	1 399	1 338	70	42
Nyanskaffningar	9	60	2	28
Avyttringar	-28	-1	-13	-2
Omklassificeringar	<u>-</u>	<u>2</u>	<u>-</u>	<u>2</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 380	1 399	59	70

Ingående avskrivningar enligt plan	-698	-665	-29	-29
Avyttringar	14	1	10	1
Årets avskrivningar enligt plan	<u>-33</u>	<u>-34</u>	<u>0</u>	<u>-2</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-717	-698	-19	-30

Utgående planenligt restvärde	663	701	40	40
-------------------------------	------------	------------	-----------	-----------

Taxeringsvärden, fastigheter	1 006	1 006	13	51
varav byggnader	749	760	11	38

Not 19 Inventarier och installationer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärden	1 408	1 204	1 263	1 065
Nyanskaffningar	138	216	136	209
Avyttringar och utrangeringar	-29	-24	-21	-23
Omklassificeringar	<u>-49</u>	<u>12</u>	<u>11</u>	<u>12</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 468	1 408	1 389	1 263

Ingående avskrivningar	-820	-697	-713	-598
Avyttringar och utrangeringar	22	19	15	18
Omklassificeringar	61	-	-	-
Årets avskrivningar enligt plan	<u>-155</u>	<u>-142</u>	<u>-147</u>	<u>-133</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-892	-820	-845	-713

Utgående planenligt restvärde	576	588	544	550
-------------------------------	------------	------------	------------	------------

Not 20 Pågående nyanläggningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärden	12	14	12	14
Nyanskaffningar	38	12	38	12
Omklassificeringar	<u>-11</u>	<u>-14</u>	<u>-11</u>	<u>-14</u>
Utgående planenligt restvärde	39	12	39	12

.....

Not 21 Andelar i koncernföretag

	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	15	15
Avyttrat under året	<u>0</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	15	15

Specifikation av aktier i dotterföretag	Antal andelar	Andel i %*	Bokfört värde
Lagena Distribution AB, 556501-3496, Haninge	150	100	15
Systembolaget Fastigheter AB, 556601-5615, Stockholm	100	100	0,1

*Avser kapital och röster

Moderbolaget har erlagt kapitalinsats med 1 000 kronor i följande kommanditbolag:

Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm KB, 969674-9690, Stockholm
Fastighetsbolaget Kungsträdgårdsgatan i Stockholm KB, 969674-9416, Stockholm
Fastighetsbolaget Armarturvägen i Haninge KB, 969674-9424, Stockholm
Bonden 11 KB, 969675-1511, Stockholm
Buntmakaren 10 i Motala KB, 969675-3442, Stockholm
Alhambra 3 KB, 969675-1487, Stockholm
Tärnan 25 KB, 969675-1529, Stockholm
Gävle 10 KB, 969675-1479, Stockholm
Fastighetsbolaget Thor 15 KB, 969675-3848, Stockholm
Döbeln 7 KB, 969675-0117, Stockholm
Malörten 1 i Vänersborg KB, 969675-1842, Stockholm
Fastighetsbolaget Drottninggatan i Karlstad KB, 969675-0588, Stockholm
Livia 15 KB, 969674-8632, Stockholm
Knut 28 KB, 969675-1230, Stockholm
Fastighetsbolaget Hammarorget 5-7 KB, 969675-4614, Stockholm
Hofors 6:87 KB, 969675-1099, Stockholm
Fastighetsbolaget Storgatan i Sollefteå KB, 969675-2113, Stockholm
Stora Örnen 18 KB, 969675-0554, Stockholm

Under 2004 har fastighetsbolaget Reval 5 KB, 969675-2691, Stockholm, avyttrats.
Moderbolagets kapitalinsats var 1 000 kronor.

.....

Not 22 Pensionsmedel, netto

Den normala pensionsåldern är 65 år och pension utges enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän. Pensionen är förmånsbestämd och tryggas i stiftelse. Pensionens storlek är 10 procent av pensionslönegrundande underlag upp till 7,5 basbelopp. För pensions- lönegrundande underlag från och med 7,5 basbelopp till och med 20 basbelopp utges pension med 65 procent och för delar därutöver med 32,5 procent. Pensionens storlek påverkas även av pensionsgrundande tjänstetid.

Status bokförd tillgång per 31 december	Koncernen 2004
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 330
Nuvärdet av fonderade förpliktelser	<u>-1 055</u>
Övervärde mellan fonderade medel och förpliktelser	275
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	-60
Ej resultatförda estimatavvikelser	35
Justering ej tillgängligt överskott	<u>-42</u>
Nettotillgång i balansräkningen	208

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per kategori av finansiella instrument	Koncernen 2004
Räntebärande papper	932
Fondandelar	74
Aktieindexobligationer	<u>324</u>
	1 330

Rörelser under perioden i nettotillgången	Koncernen 2004
Ingående balans	0
Effekt av byte av redovisningsprincip	<u>188</u>
Nettotillgång vid årets början justerat i enlighet med ny redovisningsprincip	188
Nettokostnad redovisad i resultaträkning	-19
Pensionsutbetalningar	<u>39</u>
Utgående balans	208

Belopp som redovisas i resultaträkning	Koncernen 2004
Kostnad intjänade förmåner under perioden	38
Räntekostnad	49
Förväntad avkastning	<u>-68</u>
Kostnad redovisad i resultaträkningen	19

Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna i pensionsstiftelsen uppgår till 16 procent.

Vid beräkning av pensionsförpliktelser, årets pensionsintjäning och avkastning har ett antal antaganden fastställts som baserar sig på Systembolagets förväntningar om verksamheten samt marknadens förväntningar om finansiella faktorer. De antaganden som använts på balansdagen utgör ett vägt genomsnitt:

	Koncernen 2004
Genomsnittlig diskonteringsränta	4,28%
Förväntad avkastning	5,03%
Långsiktigt löneökningssantagande	3,10%
Långsiktigt inflationsantagande	2,10%
Uppräkning av pensioner	2,10%
Långsiktigt antagande avkastningsskatt	0,60%

Diskonteringsräntan utgår ifrån marknadens förväntningar på bokslutsdagen på obligationer med samma löptid som pensionsskulden. Värderingen har utgått ifrån en räntekurva uppskattad efter svenska statliga realränteobligationer.

Förväntad avkastning baserar sig på Systembolagets bedömning av förväntad avkastning på stiftelsernas tillgångar.

Löneökningssantagandet motsvarar ökningen av inkomstbasbeloppet. Detta innebär att Systembolaget förväntas få samma löneökningar som samhället i helhet.

Det långsiktiga inflationsantagandet utgår ifrån marknadens implicita förväntningar som kan utläsas som skillnaden mellan nominella och reala obligationer. Antagandet är något högre än riksbankens inflationsmål som är 2 procent, men väl inom toleransnivåerna.

Förväntad avkastningsskatt vid de antagna räntenivåerna. Avkastningsskatten ingår i nuvärdesberäkningen av pensionsförpliktelser.

Amorteringstiden för estimatavvikelser vilka överstiger det högsta av 10 procent av förpliktelser eller fonderade medel uppgår till 15 år vilket motsvarar den genomsnittliga återstående anställningstiden.

.....

Not 23 Uppskjuten skattefordran

Upplysning om temporära skillnader
Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Temporära skillnader har resulterat i uppskjutna skattefordringar avseende följande poster:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Avskrivning av byggnad	59	60	1	3
Avsättning till pensioner	22	22	22	22
Avsättning till sociala avgifter	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>
	86	87	28	30

.....

.....

Not 24 Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående ack. anskaffningsvärde	36	37	36	34
Tillkommande fordran	0	1	0	1
Återlagd kortfristig fordran	1	2	1	1
Överfört till kortfristig fordran	-2	-2	-2	-1
Ack. reglerade fordringar	-24	-24	-24	-22
Årets reglerade fordringar	<u>-2</u>	<u>-2</u>	<u>-2</u>	<u>-1</u>
Bokfört värde vid årets slut	9	12	9	12
Varav andel som förfaller till betalning senare än fem år	5	6	5	6
Som säkerhet för fordringarna har erhållits antingen borgen, pantbrev eller bankgaranti med totalt	35	35	35	35

.....

Not 25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Förutbetalda hyror	33	36	33	32
Övriga förutbetalda kostnader	7	26	5	24
Upplupen ränta	<u>5</u>	<u>7</u>	<u>5</u>	<u>7</u>
	45	69	43	63

.....

Not 26 Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fria reserver	Årets vinst	Total
Ingående eget kapital år 2003 enligt fastställd balansräkning för föregående år					
Utdelning	360	398	510	142	1 410
Överföring till fria reserver			-120	-80	-200
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		62	-62		0
Årets resultat		15	-15		0
Eget kapital 31 december 2003	360	413	437	138	1 348
Ingående eget kapital år 2004 enligt fastställd balansräkning för föregående år					
Effekt av byte av redovisningsprincip	360	413	437	138	1 348
Ingående eget kapital justerat i enlighet med ny redovisningsprincip	360	611	437	138	1 546
Utdelning			-80	-80	-80
Överföring till fria reserver			58	-58	0
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		16	-16		0
Årets resultat				178	178
Eget kapital 31 december 2004	360	627	479	178	1 644

Moderbolaget	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fria reserver	Årets vinst	Total
Ingående eget kapital år 2003 enligt fastställd balansräkning för föregående år					
Utdelning	360	72	460	125	1 016
Balanserat resultat			-120	-80	-200
Årets resultat			45	-45	0
Eget kapital 31 december 2003	360	72	385	132	948

Ingående eget kapital år 2004 enligt fastställd balansräkning för föregående år					
Utdelning	360	72	385	132	948
Balanserat resultat				-80	-80
Balanserat resultat			52	-52	0
Årets resultat				154	154
Eget kapital 31 december 2004	360	72	436	154	1 022

.....

Not 27 Periodiseringsfonder, moderbolaget

	2004	2003
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 1999	-	79
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2000	96	96
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2001	80	80
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2002	60	60
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2003	62	62
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2004	66	66
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2005	<u>64</u>	<u>-</u>
	428	443

.....

Not 28 Avsättning för pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Ingående faktisk pensionsskuld	-	12	-	-
Skuldförändring under året	<u>-</u>	<u>-1</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Utgående faktisk pensionsskuld	-	11	-	-

Systembolaget AB tryggade i mars 2001 utestående icke antastbara pensionsåtaganden genom avsättning till pensionsstiftelser.

Vid beräkning av avsättningen för pensioner har tillämpats bestämmelserna i lagen den 9 juni 1967 om tryggande av pensionsutfästelse med mera (Tryggandelagen). Utfäst pension har beräknats enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2001:13).

Dotterbolags pensionsförpliktelser garanteras genom kreditförsäkring och borgen av Systembolaget AB.

Från och med år 2004 ingår koncernens avsättning till pensioner, till följd av införandet av RR 29 Ersättningar till anställda, i nettot av pensionsmedel redovisat som finansiell anläggningstillgång.

.....

.....

Not 29 *Avsättningar för skatter*

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Latent skatt på obeskattade reserver	130	132	-	-
Avsättning för skatter	<u>123</u>	<u>46</u>	<u>19</u>	<u>19</u>
	253	178	19	19

.....

Not 30 *Övriga avsättningar*

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Avsättning för pensioner	-	79	77	79
Avsättning kostnader	71	-	71	-
Övrigt	<u>13</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	84	79	148	79

Avsättningarna avser kostnader som uppstått i samband med beslut och affärshändelser under 2004. Övriga avsättningar avser främst omstruktureringskostnader som härrör sig till översynen av huvudkontorets organisation och samlokalisering av huvudkontoret. I övrigt har det även gjorts avsättningar för lämnade butikslägen.

.....

Not 31 *Långfristiga skulder*

Ingen långfristig skuld förfaller inom fem år från balansdagen. Beviljad checkräkningskredit uppgår till 300 Mkr.

.....

Not 32 *Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter*

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Semesterlöneskuld	75	73	72	70
Löneskuld	16	25	14	24
Sociala avgifter	50	62	48	60
Upplupna driftskostnader	<u>45</u>	<u>61</u>	<u>18</u>	<u>48</u>
	186	221	152	202

.....

Not 33 *Ansvarsförbindelser*

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
För koncernföretag	-	12	8	10
För personallån	3	6	3	7
För pensionsförpliktelser	-	-	941	908
Medel i pensionsstiftelser	-	-	-941	-908
För premieregleringsfond	2	2	2	2
Övrigt	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	7	21	13	19

.....

Stockholm den 23 februari 2005

Olof Johansson
Ordförande

Anna Hedborg
Vice ordförande

Ulf Melin

Elisebeht Markström

Gert Karnberger

Ewa Persson Göransson

Marianne Nivert

Sven-Olof Danielsson
HTF-representant

Eva Hagelberg
HTF-representant

Anitra Steen
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 23 februari 2005

SET Revisionsbyrå AB

Bo Axberg
Auktoriserad revisor

Filip Cassel
Auktoriserad revisor
Förordnad av Riksrevisionen

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Systembolaget AB för år 2004. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 23 februari 2005

SET Revisionsbyrå AB

Bo Axberg

Auktoriserad revisor

Filip Cassel

Auktoriserad revisor

Förordnad av Riksrevisionen

Granskningsrapport

Till bolagsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Vi har på uppdrag av riksdagsstyrelsen granskat förvaltningen och den interna kontrollen i Systembolaget AB för år 2004.

Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har inte uppvisat förhållanden som föranleder anmärkning.

Vi har vidare granskat om bolaget, dess ledning och styrelse iakttar de riktlinjer för Systembolaget AB specifikt och för statliga bolag generellt som fastlagts av statsmakterna.

Inte heller i detta avseende har vår granskning visat på förhållanden som föranleder anmärkning.

Stockholm den 23 februari 2005

Ingvar Johnsson

Ulla Wester

Rolf Gunnarsson

Revisorer

Sammansättning den 31 december 2004.

Ordinarie

Utsedd av bolagsstämman

SET Revisionsbyrå AB med Bo Axberg som huvudansvarig revisor.

Förordnad av Riksrevisionen

Filip Cassel, auktoriserad revisor, Riksrevisionen, Stockholm.

Utsedda av riksdagsstyrelsen

Ingvar Johnsson, fd riksdagsledamot, Trollhättan.

Ulla Wester, riksdagsledamot, Rinkaby.

Rolf Gunnarsson, riksdagsledamot, Falun.

Suppleanter

Förordnad av Riksrevisionen

Lars Nordstrand, auktoriserad revisor, Riksrevisionen, Stockholm.

Utsedda av riksdagsstyrelsen

Carl-Axel Johansson, riksdagsledamot, Köpingsbro.

Christina Nenes, riksdagsledamot, Älvängen.

Siw Wittgren-Ahl, riksdagsledamot, Göteborg.

FOTO MAGNUS SKOGLÖF

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Olof Johansson (10), **ordförande**, fd statsråd, invald 2002.

* AB Svensk Bilprovning, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Rådet för insyn i försvarsmakten, LUSTRA (Land Use Strategies), (ordförande i samtliga), Bemanningsföretagens Auktorisationsnämnd, samt medlare i arbetsmarknadskonflikter.

Anna Hedborg (11), **vice ordförande**, generaldirektör Socialdepartementet, invald 2002.

* Riksförsäkringsverket (ordförande), Första AP-fonden (ordförande), AMS (ledamot).

Gert Karnberger (ej med på bild), vd Clas Ohlson, invald 2004.

* Clas Ohlson AB, dotterbolagen Clas Ohlson AS och Clas Ohlson OY samt Svensk Handel (ledamot i alla), Svenska Postorderföreningen (vice ordförande).

Elisebeht Markström (12), riksdagsledamot, invald 1999.

* SiS Statens institutionsstyrelse, Kriminalvårdsstyrelsen, Domstolsverkets styrelse.

Ulf Melin (1), utvecklingschef Moderata Samlingspartiet, invald 1999.

* Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning.

Marianne Nivert (7), invald 2002.

* Fjärde AP-fonden, Posten AB (ordförande), Karolinska universitetssjukhuset, Lennart Wallenstams Byggnads AB, Chalmers Tekniska Högskola AB, SNS, Svensk Exportkredit AB, Beijer Alma AB, SSAB.

Ewa Persson Göransson (9), statssekreterare Socialdepartementet, invald 2001.

* Statskontorets Råd.

Sven-Erik Österberg (ej med på bild), riksdagsledamot, invald 2004. Låmnade styrelsen när han utsågs till kommun- och finansmarknadsminister (nov 2004).

* Statens Fastighetsverk (ledamot), Smedjebygdens Fastighets AB (ledamot).

Personalens representanter, ordinarie

Sven-Olof Danielsson (ej med på bild), butikschef, Östersund, invald 1989.

Eva Hagelberg (5), försäljare, Hudiksvall, invald 1998.

* Systembolagets personalförening (ledamot).

Suppleanter

Margareta Andersson (8), riksdagsledamot, invald 2000.

* Kooperativ utveckling i Jönköpings län (ordförande), Föreningen Kooperativ Utveckling – riksförbundsstyrelsen (ledamot).

Robin Dahl (ej med på bild), ekonom, invald 1995.

* Musik i Uppland (ordförande), Patientnämnden i Uppsala läns landsting.

Evert Lindholm (3), vd Förenade Kommunföretag AB, invald 1999.

* Offentliga jobb AB, KPA AB, Kommentus AB, @veta.

Ingvar Löfstrand (2), kansliråd Socialdepartementet, invald 1996.

Karin Pilsäter (13), riksdagsledamot, invald 1999.

* Södertörns Högskola, Konsumentverket, Riksbanksfullmäktige.

Personalens representanter, suppleanter

Eva Rand (6), försäljare, Årjäng, invald 2004.

* Systembolagets personalförening (vice ordförande), Systembolagets pensionsstiftelse (ledamot).

Patrik Ström (4), butikschef, Sävsjö, invald 2004.

* Systembolagets personalförening (ordförande).

* *Andra styrelseuppdrag.*

Försäljningsstatistik

Systembolagets försäljning 1955 – 2004 (1000-tal liter)

År	Sprit	Starkvin	Vin*	Starköl	Alkoholfritt
1955	48 376	7 858	7 799	8 102	
1956	57 674	7 511	8 744	9 541	
1957	50 465	7 712	11 599	7 514	
1958	44 292	7 988	13 034	7 575	60
1959	43 795	8 738	14 224	8 680	95
1960	43 007	9 509	14 975	9 646	119
1961	45 778	10 485	16 460	10 702	139
1962	47 348	10 691	17 829	12 057	147
1963	44 400	10 252	19 536	20 007	177
1964	49 199	10 442	21 325	18 995	188
1965	51 605	10 712	22 410	20 136	207
1966	51 844	10 524	24 934	15 310	213
1967	52 723	10 598	28 642	16 986	258
1968	50 406	10 298	31 528	22 128	266
1969	51 224	10 442	35 241	33 003	340
1970	53 028	10 655	40 331	30 574	395
1971	50 968	10 590	45 947	28 742	448
1972	53 643	11 142	52 875	27 060	478
1973	54 454	10 709	48 362	24 079	453
1974	60 413	11 532	50 930	24 963	515
1975	61 245	12 110	55 321	24 901	590
1976	63 583	11 950	57 544	24 475	608
1977	61 657	10 990	67 280	44 508	636
1978**	62 491	11 675	63 263	60 610	643
1979	63 250	12 255	65 860	70 427	559
1980	57 787	11 628	67 609	70 529	538
1981	52 353	9 896	70 985	67 957	598
1982	52 260	10 419	76 406	75 905	558
1983	48 219	10 042	79 881	76 445	738
1984	45 161	9 619	87 103	79 127	605
1985	44 141	9 590	88 059	77 954	542
1986	45 558	9 456	90 523	87 556	551
1987	42 104	8 777	90 558	94 194	660
1988	40 934	8 673	93 613	100 775	674
1989	40 150	8 766	97 332	107 121	634
1990	37 837	8 387	96 393	106 793	646
1991	37 177	8 082	97 913	106 722	706
1992	35 807	7 961	100 670	105 367	711
1993	34 287	7 962	103 127	103 307	667
1994	32 245	7 504	107 263	109 354	683
1995***	29 654	6 249	104 165	107 902	604
1996	26 801	7 263	103 026	102 184	605
1997	24 304	6 517	109 059	110 232	517
1998	23 257	6 202	110 403	112 534	457
1999	23 267	6 007	119 291	129 594	393
2000	23 402	5 792	123 968	142 361	400
2001****	23 396	5 740	132 113	156 011	373
2002	23 308	5 656	147 925	170 455	415
2003	22 107	5 426	155 062	179 141	545
2004	19 226	5 443	150 071	172 947	655

* Inklusive cider och blanddrycker.

** 1978 upphörde Systembolagets monopol på partihandel med svensktillverkat starköl.

*** 1995 upphörde Systembolagets monopol på övrig partihandel.

**** 2001 upphörde Systembolagets partihandelsförsäljning.

Systembolagets försäljning länsvis per invånare 2004 jämfört med 2003 (liter)

Län	Sprit		Vin		Öl		Cider/blanddryck		Summa
	Liter	%	Liter	%	Liter	%	Liter	%	ren alkohol
Stockholms län	2,17	-12,3	22,21	-1,7	22,09	-1,9	1,65	-10,6	4,99 -3,3
Uppsala län	1,96	-9,6	16,74	-0,1	19,19	-0,8	1,97	-7,2	4,04 -1,9
Södermanlands län	2,36	-11,0	16,64	-1,4	21,20	-4,5	2,21	-7,1	4,33 -4,1
Östergötlands län	1,95	-13,5	13,16	-4,7	17,06	-8,0	1,82	-12,9	3,49 -7,3
Jönköpings län	1,69	-11,0	8,61	1,2	15,48	-4,1	1,48	-5,0	2,70 -3,6
Kronobergs län	2,05	-14,6	9,60	-3,6	13,94	-6,2	1,45	-6,3	2,86 -7,2
Kalmar län	2,50	-12,7	12,25	-2,9	19,40	-7,1	1,91	-8,6	3,71 -6,7
Gotlands län	3,12	-9,2	21,13	-0,4	29,26	-1,9	3,04	-8,5	5,66 -2,6
Blekinge län	2,10	-12,3	9,97	-1,9	13,61	-5,2	1,55	-9,5	2,94 -5,7
Skåne län	1,47	-17,5	10,93	-2,7	8,97	-2,5	1,04	-14,3	2,53 -6,2
Hallands län	1,84	-15,1	12,28	-2,7	12,77	-5,1	1,55	-16,1	3,06 -6,3
Västra Götalands län	2,01	-15,4	14,97	-5,5	17,94	-5,7	1,73	-12,9	3,77 -7,4
Värmlands län	3,51	-17,3	18,63	-7,6	28,12	-11,3	2,55	-18,1	5,39-11,1
Örebro län	1,95	-13,7	11,54	-4,0	19,51	-8,0	1,98	-12,0	3,43 -7,5
Västmanlands län	2,11	-11,8	14,37	-3,1	20,68	-6,6	2,19	-12,1	3,92 -5,9
Dalarnas län	2,37	-10,8	14,19	-2,8	23,84	-6,2	2,46	-8,2	4,15 -5,5
Gävleborgs län	2,46	-9,4	14,23	-0,3	23,26	-2,8	2,42	-9,3	4,17 -3,2
Västernorrlands län	2,85	-6,0	15,31	1,3	24,05	4,4	2,71	-2,1	4,53 0,6
Jämtlands län	4,12	-10,3	20,30	1,1	33,29	2,5	3,25	-9,6	6,17 -1,7
Västerbottens län	2,58	-8,8	14,26	1,4	26,56	2,9	3,00	-3,0	4,42 -0,4
Norrbottnens län	2,27	-21,4	13,13	0,3	29,93	-2,3	3,48	-10,7	4,39 -6,1
Hela landet	2,13 -13,4		15,40 -2,5		19,19 -3,8		1,86 -10,7		3,95 -5,1
Hela landet per invånare 15 år och över	2,59	-13,6	18,68	-2,8	23,28	-4,1	2,26	-10,9	4,79 -5,4

Marknadsandelar/volym 2004 (de 10 största leverantörerna till Systembolaget)

Sprit	
1 V & S Group	50,8%
2 Berntson AB	9,8%
3 Diageo Sweden AB	9,3%
4 Maxxium Sweden Fine Wine & Spirit AB	6,5%
5 Fondberg & Co AB	3,8%
6 Allied Domecq Spirits & Wine Sweden AB	3,5%
7 Philipson & Söderberg	2,9%
8 Bibendum	2,9%
9 Pernod Ricard Sweden AB	2,8%
10 Galatea Spirits AB	1,7%

Vin	
1 V & S Group	24,3%
2 Fondberg & Co AB	11,2%
3 Oenoforos AB	7,7%
4 Philipson & Söderberg	6,4%
5 Stellan Kramer AB	4,4%
6 Arvid Nordquist Vin och Sprithandel	4,2%
7 Bibendum	3,6%
8 Premium Wines Nordic	3,6%
9 Enosvezia AB	3,4%
10 Hjo Grosshandel AB	3,1%

Starköl	
1 Carlsberg Sverige AB	33,8%
2 Kopparbergs/Sofiero Bryggeri	18,7%
3 Spendrups	16,3%
4 Galatea Spirits AB	12,6%
5 Åbro Bryggeri	10,3%
6 Krönleins	4,4%
7 Bibendum	1,2%
8 Birra Mex AB	0,6%
9 Heba Trading AB	0,3%
10 Fondberg & Co AB	0,2%

Cider och blanddrycker	
1 Carlsberg Sverige AB	24,7%
2 Kopparbergs/Sofiero Bryggeri	23,7%
3 Åbro Bryggeri	18,1%
4 Krönleins	17,5%
5 Spendrups	5,4%
6 Berntson AB	3,8%
7 Galatea Spirits AB	2,6%
8 Kiviks Musteri	2,0%
9 Tegnér Hermansson AB	1,0%
10 Bibendum	0,4%

Marknadsandelar/värde 2004 (de 10 största leverantörerna till Systembolaget)

Fakturering	
1 V & S Group	24,6%
2 Carlsberg Sverige AB	7,6%
3 Fondberg & Co AB	5,3%
4 Philipson & Söderberg	4,5%
5 Spendrups Bryggeri AB	4,3%

6 Berntson AB	4,0%
7 Kopparbergs/Sofiero Bryggeri	3,8%
8 Oenoforos AB	3,3%
9 Galatea Spirits AB	3,1%
10 Bibendum	3,1%

Mest sålda märken 2004

2003 års placering inom parentes

Sprit		Miljoner liter
1 (1) Explorer		1,4
2 (2) Renat		1,1
3 (3) Lord Calvert		1,1
4 (4) Absolut Vodka		1,1
5 (5) Brännvin Special		0,7
6 (8) Koskenkorva Vodka		0,7
7 (6) The Famous Grouse		0,6
8 (7) Kronvodka		0,6
9 (9) Bell's		0,5
10 (10) Black Velvet		0,5

Starkvin		Miljoner liter
1 (1) Blossa Starkvinsglögg Röd		0,9
2 (2) Marinella Fruit Aperitif		0,6
3 (3) Martini Bianco		0,4
4 (4) Rosita		0,3
5 (ny) Blossa Starkvinsglögg 04		0,2

Vin (exkl. starkvin)		Miljoner liter
1 (2) Chenet Cabernet-Syrah		3,9
2 (3) Castillo de Gredos Tinto		3,8
3 (1) Mauro Primitivo		3,6
4 (11) Chill Out Cabernet Sauvignon		3,3
5 (9) Golden Gate California White		3,3
6 (7) Oude Kaap Cinsault Ruby Cabernet		3,1
7 (5) Castillo de Gredos Blanco		2,8
8 (6) Chapel Hill Rhine Riesl Sauv Blanc		2,7
9 (10) Robertson Winery Chardonnay		2,4
10 (12) Viña Maipo Cabernet Sauvignon		2,1

Röda viner		Miljoner liter
1 (2) Chenet Cabernet-Syrah		3,9
2 (3) Castillo de Gredos Tinto		3,8
3 (1) Mauro Primitivo		3,6
4 (7) Chill Out Cabernet Sauvignon		3,3
5 (5) Oude Kaap Cinsault Ruby Cabernet		3,1
6 (8) Viña Maipo Cabernet Sauvignon		2,1
7 (4) Gato Negro Cabernet Sauvignon		2,1
8 (ny) Chill Out Shiraz		1,8
9 (15) Santa Inés Reserva Cab/Carmnère		1,7
10 (6) il Conte Primitivo Negroamaro		1,6

Vita viner		Miljoner liter
1 (3) Golden Gate California White		3,3
2 (1) Castillo de Gredos Blanco		2,8
3 (2) Chapel Hill Rhine Riesl Sauv Blanc		2,6
4 (4) Robertson Winery Chardonnay		2,4
5 (6) Les Fumées Blanches		1,2
6 (5) Dunavár Pinot Gris		1,1
7 (7) Gandia Dry Muscat		0,9
8 (20) Drostdy-Hof Steen		0,8
9 (10) Guntrum Riesling		0,8
10 (19) Lindemans Chardonnay		0,8

Starköl		Miljoner liter
1 (1) Sofiero Original		24,8
2 (26) Blågul		17,7
3 (3) Mariestads Export		8,3
4 (4) Norrlands Guld Export		7,9
5 (2) Millennium		6,6
6 (6) Bjørnebryg Extra Stark Dansk Öl		6,0
7 (5) Falcon Export		5,6
8 (24) Harboe Pilsner		5,5
9 (7) Carlsberg Sort Guld		4,2
10 (12) Åbro Original		3,2

Cider		Miljoner liter
1 (2) Kopparbergs Cider Svensk Guld Pärön		1,6
2 (8) Cider Kaktus/Lime		1,3
3 (3) Kopparbergs Päroncider		1,2
4 (14) Cider Wildberries		1,0
5 (6) Rekorderlig Skogsbärscider Extra Stark		0,9

Blanddrycker		Tusental liter
1 (7) Smirnoff Ice		516,2
2 (1) Cube Sour Lemon		353,5
3 (6) Aquatini High Lemon		237,1
4 (2) Bacardi Breezer Tropical Watermelon		212,1
5 (3) Bacardi Breezer Tropical Pineapple		174,3

Alkoholfritt		Tusental liter
1 (1) Clausthaler		83,3
2 (3) Jever Fun		60,7
3 (5) Mousserande Jordgubbsvin Alkoholfri		43,8
4 (4) Peach Pearl		39,4
5 (20) Inglenook St Regis Cab Sauv		37,5

Systembolagets försäljning i varugrupper 2004 jämfört med 2003 (1000-tal liter)

Sprit	2003	2004	diff
Aperitif/bitter	302	260	-13,8%
Okryddat brännvin	7 154	6 134	-14,3%
Kryddat brännvin	2 066	1 769	-14,4%
Gin	1 394	1 159	-16,8%
Armagnac, Cognac, Brandy	824	662	-19,7%
Rom	377	354	-6,3%
Punsch	223	195	-12,8%
Whisky	7 868	6 952	-11,6%
Likör	1 580	1 419	-10,2%
Övrig sprit	318	322	1,2%
Summa	22 107	19 226	-13,0%

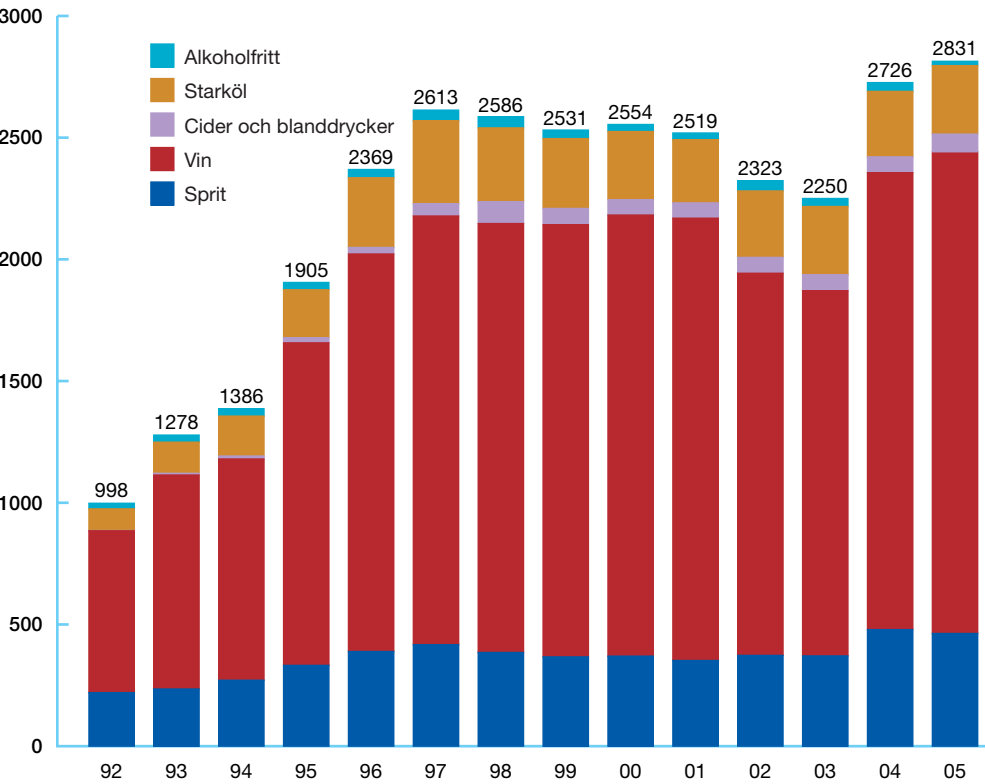
Vin	2003	2004	diff
Rött vin	82 685	80 965	-2,1%
Vitt vin	45 155	44 531	-1,4%
Rosévin	1 921	1 832	-4,6%
Mousserande vin	3 704	3 709	0,1%
Champagne	501	537	7,1%
Starkvin exkl. starkvinsglögg	4 418	3 841	-13,1%
Glögg och Glühwein	2 868	2 848	-0,7%
Övrigt vin	531	475	-10,5%
Summa	141 785	138 738	-2,1%

Cider och blanddrycker	2003	2004	diff
Blanddrycker	2 185	2 393	9,5%
Cider	16 518	14 382	-13,0%
Summa	18 702	16 775	-10,3%

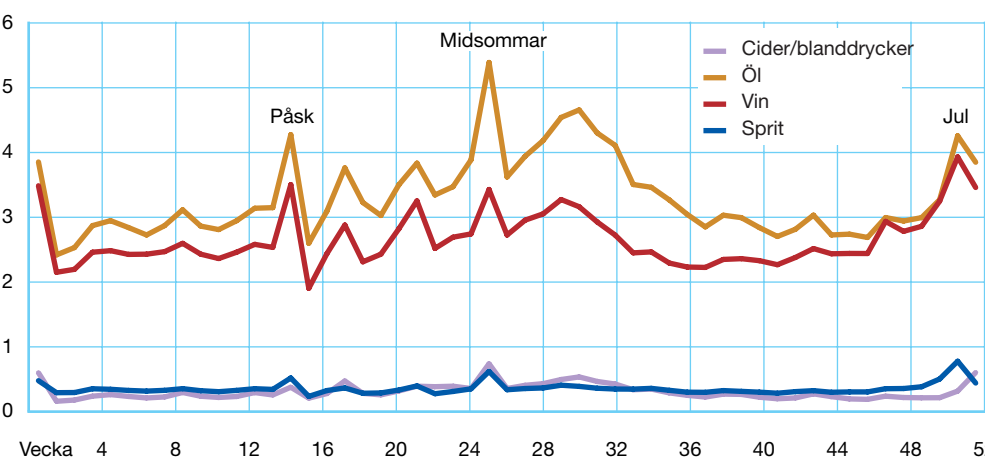
Starköl	2003	2004	diff
Ljus lager	170 270	164 830	-3,2%
Mörk lager	4 195	3 751	-10,6%
Ale	2 910	2 734	-6,0%
Porter/Stout	862	803	-6,9%
Övrigt starköl	904	829	-8,4%
Summa	179 141	172 947	-3,5%

Alkoholfritt och vatten	2003	2004	diff
Alkoholfritt	387	497	28,4%
Glögg och Glühwein	65	65	0,1%
Vatten	92	92	-0,3%
Summa	545	655	20,1%

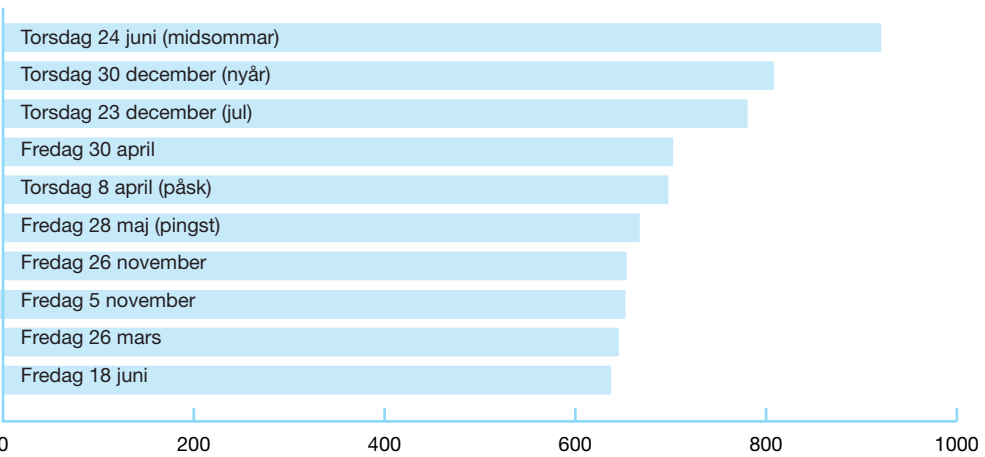
Antal märken i Systembolagets ordinarie sortiment 1992 – 2005
(avser januari respektive år)

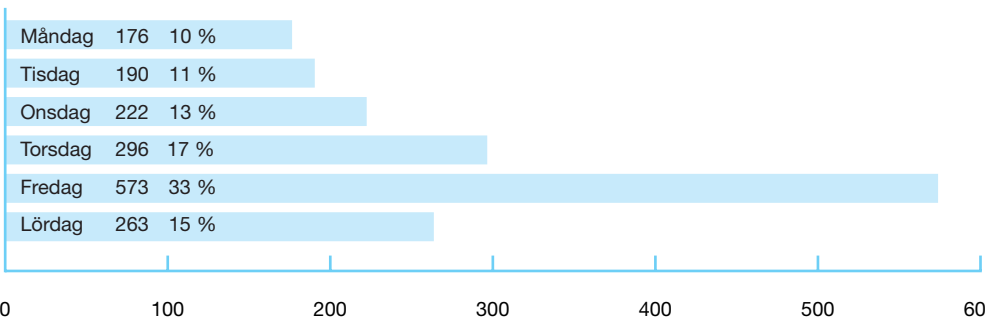
Systembolagets veckoförsäljning 2004 (miljoner liter)

Dagar med flest antal kunder (1000-tal) 2004

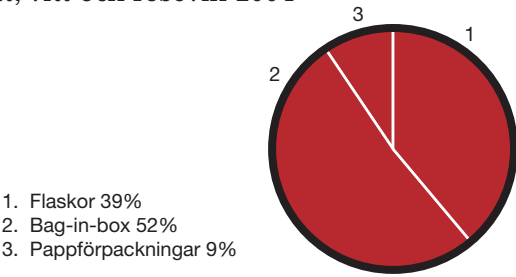
Antal kunder (1000-tal) per dag en genomsnittsvecka 2004

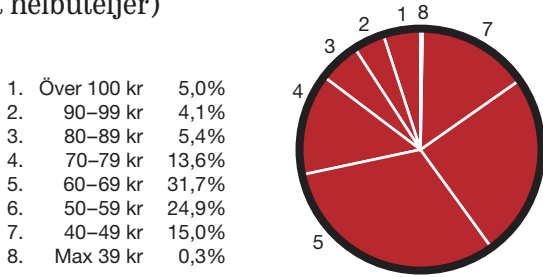
Systembolagets försäljning av vin
(exkl. starkvin) under 1995-2004 (1000-tal liter)

Land											Procentuell	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Andel förändring	2004 2004/2003
Spanien	31 576	29 902	27 266	30 633	32 501	30 288	31 379	31 439	27 454	23 996	18,0%	-12,6%
Italien	11 620	12 013	15 454	14 826	15 344	17 498	21 250	28 627	28 311	23 106	17,3%	-18,4%
Sydafrika	968	2 297	2 747	3 086	3 555	4 494	5 527	5 999	11 172	15 184	11,4%	35,9%
Frankrike	11 889	9 496	11 491	13 263	14 281	15 728	16 676	18 487	18 639	15 069	11,3%	-19,2%
Australien	6 839	6 334	5 028	3 827	4 692	5 601	5 817	7 287	11 011	13 666	10,3%	24,1%
Chile	4 025	4 962	5 206	4 697	6 265	7 788	10 143	12 165	12 586	12 527	9,4%	-0,5%
USA	4 905	5 661	5 917	5 101	5 468	4 825	4 254	4 345	5 110	8 329	6,2%	63,0%
Tyskland	12 258	9 785	8 679	8 299	8 462	8 634	8 179	7 631	7 040	6 537	4,9%	-7,2%
Ungern	1 940	2 059	1 859	1 661	2 108	2 592	3 821	5 846	6 310	5 785	4,3%	-8,3%
Portugal	1 975	2 380	2 697	3 371	4 108	4 051	3 088	1 960	2 275	3 126	2,3%	37,4%
Sverige	2 952	2 484	2 319	2 159	2 103	1 817	1 853	1 865	1 705	1 680	1,3%	-1,4%
Bulgarien	2 799	2 963	2 746	3 022	2 461	2 352	2 391	1 999	1 461	1 453	1,1%	-0,6%
Argentina	267	425	607	1 050	1 011	1 139	855	634	891	1 137	0,9%	27,5%
Rumänien	1 091	1 230	1 103	848	661	611	527	470	453	477	0,4%	5,2%
Cypern	489	478	441	376	351	331	327	342	328	284	0,2%	-13,3%
Grekland	664	819	652	595	635	712	439	255	296	275	0,2%	-7,2%
Nya Zeeland	558	442	366	430	419	321	261	175	178	175	0,1%	-1,8%
Österrike	916	806	753	500	470	375	314	177	131	130	0,1%	-1,3%
Danmark	70	73	78	80	86	99	107	141	127	102	0,1%	-20,1%
Libanon	42	65	42	31	45	59	45	87	64	67	0,1%	5,0%
Övriga	683	639	572	563	588	715	454	200	164	192	0,1%	17,2%
Summa:	98528	95313	96023	98419	105615	110030	117704	130131	135708	133296	100,0%	-1,8%

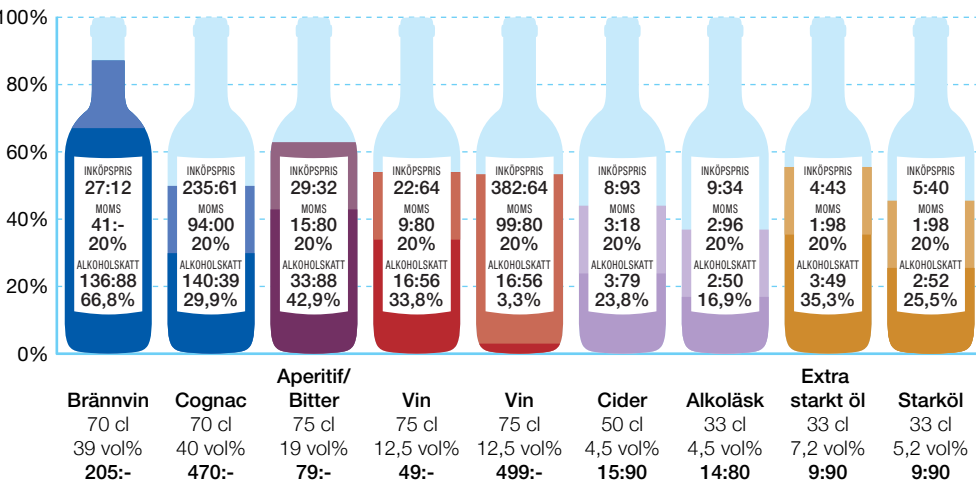
Systembolagets försäljning av rött, vitt och rosévin 2004
uppdelad i förpackningstyper

Systembolagets vinförsäljning (exkl. starkvin) 2004
uppdelad i prisgrupper (enbart helbuteljer)

Skattens andel av priset på olika varor den 1 januari 2005

Alkoholskatter 1 januari 2005

Moms tillkommer

Öl

Alkoholhalt, volymprocent		Skatt i kronor per liter för varje volymprocent alkohol *
Över	Högst	
-	2,8	0
2,8	-	1,47

* För ett ölmärke med alkoholstyrkan 5,0 volymprocent
blir alkoholskatten 5,0x1,47=7,35.

Vin (cider m.m)

Alkoholhalt, volymprocent		Skatt i kronor per liter
Över	Högst	
-	2,25	0
2,25	4,5	7,58
4,5	7	11,20
7	8,5	15,41
8,5	15	22,08
15	18	45,17

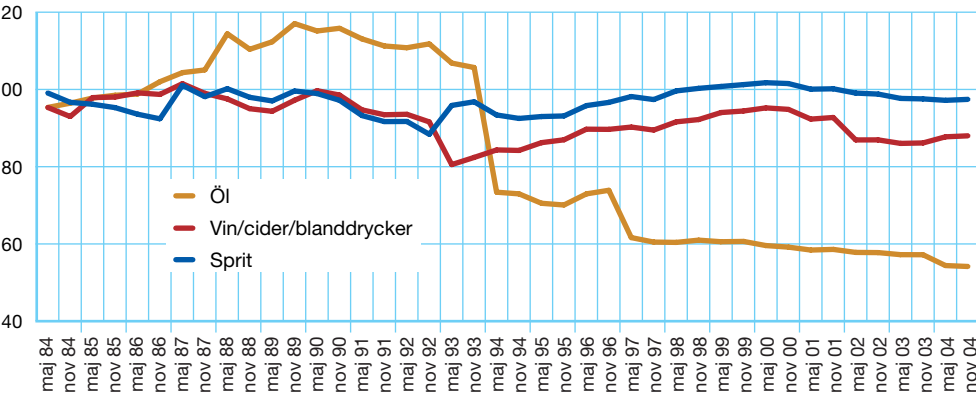
Mellanklassprodukter (starkvin m.m.)

Alkoholhalt, volymprocent		Skatt i kronor per liter
Över	Högst	
1,2	15	27,20
15	22	45,17

Sprit

Skatt i kronor per liter ren alkohol	
501,41	

Realprisutveckling för varugrupperna
sprit, vin och starköl 1984 – 2004 (realprisindex, december 1984=100)

Tio år i korthet

Försäljning per invånare 15 år och över (liter)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sprit	4,1	3,7	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,0	2,6
Vin	15,0	14,5	14,4	14,6	15,6	16,1	17,0	18,6	19,2	18,7
Starköl	15,0	14,2	15,3	15,6	17,9	19,6	21,4	23,3	24,3	23,3
Cider och blanddrycker	0,3	0,9	1,7	1,5	1,8	1,8	1,9	2,3	2,5	2,3
Sammanlagt i 100% alkohol	4,2	3,9	3,9	3,9	4,2	4,4	4,6	5,0	5,1	4,8

Försäljning i miljoner liter

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sprit	29,6	26,8	24,3	23,3	23,3	23,4	23,4	23,3	22,1	19,2
Vin	107,7	103,8	103,6	105,5	112,5	116,6	124,2	136,5	141,8	138,7
Starköl	107,8	102,2	110,2	112,5	129,6	142,4	156,0	170,5	179,1	172,9
Cider och blanddrycker	2,4	6,5	12,0	11,1	12,8	13,2	13,7	17,1	18,7	16,8
Lättdrycker	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,7
Sammanlagt i 100% alkohol	29,8	28,4	28,3	28,3	30,2	31,7	33,6	36,4	37,4	35,6

Ur moderbolagets resultaträkning (miljoner kronor)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Omsättning	6 063	15 837	15 320	15 352	16 456	17 175	17 996	18 809	18 985	17 708
Rörelseresultat före bokslutsdisposition	119	151	238	350	463	194	185	182	202	194
Resultat före skatt	74	146	196	292	382	261	158	176	188	208
Skatt på årets resultat	-29	-46	-58	-82	-112	-106	-52	-51	-57	-55
Årets resultat	45	100	138	210	270	155	106	125	131	154

Försäljningsnät

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Antal butiksorter	284	293	296	298	304	310	314	315	322	323
Butiker	384	395	396	397	403	411	416	419	426	417
Ombud	557	571	589	586	575	575	579	590	580	576

Huvudkontor **Postadress:** 103 84 Stockholm. **Besöksadress:** Kungsträdgårdsgatan 14.
Telefon: 08-503 300 00. **Fax:** 08-503 310 00. www.systembolaget.se.

